

Podniosłe uroczystości w 50 rocznicę bohaterskiego zrywu ludu wielkopolskiego

**Akademia w Poznaniu ♦ Wmurowanie aktu erekcyjnego
pod budowę Domu Weterana ♦ Otwarcie wystawy na Górze Przemysława**

27 grudnia 1968 r. — dzień w którym minęło pół wieku od chwili wybuchu Powstania Wielkopolskiego, wypełniony był podniosłymi uroczystościami stanowiącymi hołd dla uczestników patriotycznego zrywu w latach 1918/19; zrywu, który zadecydował o powrocie Ziemi Wielkopolskiej do Macierzy. Kulminacyjnym punktem wczorajszych uroczystości była okolicznościowa akademicka z udziałem przedstawicieli najwyższych władz partyjnych i państwowych.

Odświętnie przybrana Hala nr 20 MTP. Rozbrzmiewa Mazurek Dąbrowskiego. Z kolei przewodniczący Prezydium WRN — Franciszek Szczerbal otwiera akademię.

Wiecznie żywa — stwierdza

Podczas otwarcia wystawy w Muzeum na Górze Przemysława

mówca — jest w naszym społeczeństwie pamięć o Powstaniu Wielkopolskim. Bliskie są nam bowiem idee, które przyswiecały jego uczestnikom. Z głębokiego patriotyzmu zrodził się czyn powstańczy. Patriotyzm był również siłą napędą w oporu stawianego hitlerowcom przez Wielkopolan. Ten

same patriotyzm leży u podstaw powojennej odbudowy kraju i budownictwa socjalistycznego.

Franciszek Szczerbal wita: członka Biura Politycznego, przewodniczącego Rady Państwa Marszałka Polski — Mariana Spychalskiego, zastępcę członka Biura Politycznego, sekretarza KC PZPR — Jana Szydłaka, członków Egzekutywy KW partii w Poznaniu z I sekretarzem KW — Kazimierzem Barcikowskim, prezesa WK ZSL — Józefa Wroniaka, przewodniczącego WK SD — Franciszka Schmidta, przewodniczących WK i MK FJN Edmunda Rejka i Stanisława Smolińskiego, uczestników Powstania Wielkopolskiego, członków Krajowej Komisji Weteranów Powstania Wielkopolskiego z przewodniczącym Bernardem Łuczewskim, członków Zarządu Okręgu ZBoWiD z prezesem Henrykiem Mazurem, konsula ZSRR w Poznaniu Wiktora Odinokowa, dowódcę wojsk lotniczych gen. bryg. Jana Raczkowskiego, zastępcę dowódcy Śląskiego Okręgu Wojskowego — gen. Tadeusza Chapałowskiego oraz przedstawicieli organizacji społecznych i młodzieżowych oraz rad narodowych.

Następnie przewodniczący Rady Państwa M. Spychalski w imieniu KC PZPR, OK FJN i władz państwowych serdecznie pozdrawia uczestników Powstania Wielkopolskiego i wszystkich mieszkańców naszego regionu. (Tekst wystąpienia M. Spychalskiego zamieszczaamy na str. 2).

Obszerne przemówienie wygłasza I sekretarz KW PZPR — K. Barcikowski, który przypomina dzieje bohaterskiej walki ludu wielkopolskiego z nie mieckim zaborcą. (Przemówienie K. Barcikowskiego drukujemy na str. 3).

Franciszek Szczerbal oznajmia, że Rada Państwa w uznaniu zasług uczestników Powstania Wielkopolskiego przyznała im wysokie odznaczenia państwowe. Na podium wkraczają weterani Powstania, a także kilku uczestników walki o poznańską Cytadelę w lu

Od prawej: zdobywcy II nagrody w konkursie „W 50 rocznicę Powstania Wielkopolskiego” — Franciszek Nogaj i Józef Stefan Rich ter. W ręce redaktor naczelny „Głosu” Lesław Tokarski.

Fot. (2) — K. Przychodzki

Po świątecznym roze'mie

Walki w całym Wietnamie Płd.

Z chwilą zakończenia trzydniowej świątecznej przerwy ognia, partyzanci przystąpili znów do działań w całym Wietnamie Południowym.

Do zaciętych walk doszło w pobliżu Da Nang oraz w odległości 50 km od Sajgonu, gdzie siły wyzwolenie zaatakowały posterunek żandarmierii zadając nieprzyjacielowi znaczne straty.

Partyzanci południowo-wietnamscy ostrzelali w piątek rano z dział bezodrzutowych kilka pozycji wojskowych w tzw. pierwszym rejonie taktycznym, wyrządzając straty w ludziach i sprzęcie.

Śmiały atak na samolot izraelski

Organizacja arabskiego ruchu oporu „Ludowy Front Wyzwolenia Palestyny” dokonała w czwartek przed południem na lotnisku ateńskim śmiałego ataku na samolot „Boeing-707” z 37 pasażerami i 10-osobową załogą na pokładzie, należący do izraelskich linii lotniczych „El-Al”. Podczas ataku jeden pasażer — Leon Shirdan, 50-letni b. komandor izraelski — zginął, a jedna stewardessa odniosła rany.

W związku z incydentem „Ludowy Front Wyzwolenia Palestyny” ogłosił w czwartek w późnych godzinach komunikat, podający szczegóły ataku — informuje agencja AP z Bejrutu. Komunikat głosi, że ta sama organizacja 23 lipca br. uprowadziła i zmusiła do lądowania w Algierze samolot izraelskich linii lotniczych „El-Al”.

PAP

Wietnamska agencja informuje donosząc o użyciu przez lotnictwo amerykańskie w południowym Wietnamie 4,5 tonnych bomb — największych nieatomowych bomb, jakie znajdują się w arsenale Pentagonu, stwierdza, iż podobny akt ze strony USA jest cynicznym wyzwaniem rzuconym na rodowi wietnamskiemu i wszystkim pokój miłującym narodom świata. Dzieje się to w momencie, kiedy USA i ich sajgońskie marionetki odwołają rozpoczęcie czterostronnych rozmów w Paryżu, co jeszcze raz potwierdza, iż amerykańskie nie mają zamiaru zrezygnować z agresywnych planów w stosunku do Wietnamu Południowego. (PAP)

POGODA

W całym kraju zachmurzenie duże, miejscami opady śniegu. Temperatura maksymalna od minus 8 st. na wschodzie do zera na północnym zachodzie.

Pomyślne zakończenie lotu „Apollo-8”

Kosmonauci wylądowali na Pacyfiku

Amerykański statek kosmiczny „Apollo-8” wylądował wczoraj pomyślnie o godzinie 16.52 czasu warszawskiego na Pacyfiku. Załoga przetransportowana została na pokład znajdującego się w pobliżu lotniskowca.

O godzinie 9 min. 45 czasu warszawskiego statek „Apollo-8” znajdował się w odległości 87.286 km od Ziemi, zbliżając się do niej ze stałą

wzrastającą szybkością 9.983 km na godzinę.

W tym czasie — jeżeli załoga trzymała się ściśle programu lotu — płk Borman spożył samotnie ostatni posiłek, przygotowany jeszcze na Przylądku Kennedy'ego, podczas gdy dwaj pozostali kosmonauci spali jeszcze całą godzinę. Następnie wszyscy trzej zaczęli się skrupulatnie przygotowywać do zbliżającego się trudnego i niebezpiecznego momentu wejścia w atmosferę ziemską.

O godzinie 12 min. 45 czasu warszawskiego dowódca statku „Apollo-8”, płk Borman, w porozumieniu z kierownictwem NASA, postanowił nie przeprowadzać przewidzianej w planie lotu ostatniej korektury trajektorii. Korektura ta była zresztą nieznaczna i wy-

nosiła zaledwie ok. 780 metrów na godzinę.

Kierownictwo NASA wyraziło całkowite zadowolenie z przebiegu ostatniej fazy lotu „Apollo-8”. O godzinie 13 min. 50 czasu warszawskiego odległość „Apollo-8” od Ziemi wynosiła 48.678 km. Statek poruszał się z szybkością 12.402 km na godz.

W strefie na Oceanie Spokojnym, gdzie miał wylądować statek, panowały od rana sprzyjające warunki atmosferyczne.

Zwiększając szybkość z sekundy na sekundę „Apollo-8” mknął około godziny 14 z prędkością 15.400 kilometrów na godzinę w kierunku Ziemi, odległej w tej chwili o około 30.000 kilometrów. Główny motor wciąż jest połączony z kabiną kosmiczną i zespół ten waży łącznie 14.333 kg. Na 20 minut przed wejściem w atmosferę ziemską kosmonauta, Frank Borman, odrzucił motor pojazdu i wówczas szaro-srebrzysta kabina ważył będzie 5.443 kg.

Trzej kosmonauci amerykańscy wyprzedzili plan przygotowania do lądowania o kilka minut. O godzinie 16.05 — „Apollo-8”, mknąc z szybkością 25.618 kilometrów na godzinę

Dokończenie na str. 2

Uroczystość w redakcji „Głosu”

Wręczenie nagród laureatom konkursu na wspomnienia z Powstania

W dniu 50 rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego w redakcji „Głosu Wielkopolskiego” odbyło się wczoraj uroczyste wręczenie nagród laureatom ogólnopolskiego konkursu na wspomnienia o Powstaniu — weteranom tego bohaterskiego zrywu. Jak wiadomo, organizatorami konkursu byli: redakcja „Głosu”, Wielkopolskie Towarzystwo Kulturalne, Wydawnictwo Poznańskie i Zarząd Okręgu ZBoWiD.

Na uroczystość przybyli: przedstawiciele organizatorów — A. Łuczak, przewodniczący WTK, J. Ziotek, dyrektor Wydawnictwa Poznańskiego i H. Mazur, prezes ZO ZBoWiD oraz M. Jakubowicz, I sekretarz KD PZPR Grunwald i B. Łuczewski, przewodniczący Krajowej Komisji Weteranów Powstania Wielkopolskiego. Licznie przybyli również weterani Powstania — laureaci konkursu.

50 rocznica Powstania Wielkopolskiego na Ziemi Lubuskiej

50 rocznica czynu zbrojnego ludu wielkopolskiego obchodzona jest również na Ziemi Lubuskiej. Powstanie Wielkopolskie objęło bowiem także szereg miejscowości położonych we wschodnich powiatach dzisiejszego woj. zielonogórskiego, głównie na Babiogórskim.

Obchody zaangazowano sesją popularno-naukową. We wszystkich miejscowościach, które były areną walk, organizowane są uroczyste capstrzyki i manifestacje pod pomnikami czynu powstańczego. Odbywają się liczne spotkania weteranów Powstania Wielkopolskiego z młodzieżą szkolną, załogami fabryk oraz instytucji.

We Wschowie, staraniem tamtejszego oddziału ZBoWiD i miejscowych władz, otwarta została wystawa, poświęcona Powstaniu Wielkopolskiemu. Ekspozycja obejmuje liczne dokumenty z tamtych czasów, fotografie, mundury powstańcze, odznaczenia bojowe, broń itp.

PAP

Red. L. Tokarski podziękował także obecnym na uroczystości członkom jury za wielki wkład w ocenę nadesłanych prac i dla dokonania wyboru najlepszych.

Następnie L. Tokarski wręczył nagrody poszczególnym laureatom. W ich imieniu podziękował za wyróżnienie weteran Powstania — F. Nogaj. Spotkanie organizatorów i uczestników konkursu upłynęło w serdecznej atmosferze.

(c)

Delegacja KPZR udała się do CSRS

Agencja TASS podaje, że na zaproszenie KC KP Czechosłowacji, w dniu 27 grudnia udała się z Moskwy do Pragi delegacja Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego z sekretarzem KC KPZR K. Katuszewem na czele. W skład delegacji wchodzi m. in. członek KC KPZR, pierwszy zastępca ministra spraw zagranicznych W. Kuzniecow, członek KC KPZR, pierwszy sekretarz moskiewskiego Komitetu Obwodowego W. Kontop i rektor Wyższej Szkoły Partijnej przy KC KPZR N. Mitronow. (PAP)

Dzisiaj na stronie 4 drukujemy
**KALENDARZ
ŚCIENNY
na rok 1969**

Przedstawiciel Kruppa wydany z ZSRR

Ze Związku Radzieckiego wydano przedstawiciela zachodniemieckiej agencji handlowej „Komex”, przemysłowca z Duesseldorfu, Weinbauma. Agencja „Komex” reprezentuje w Moskwie interesy Kruppa, Siemens i innych firm zachodniemieckich. Weinbaumowi udowodniono, że wykorzystywał swoją funkcję dla prywatnych celów i wyprzedził z siatką wywiadu jednego z państw zachodnioeuropejskich. Weinbaum w swoim mieszkaniu w Duesseldorfe przetrzymywał ponadto ludzi którzy zbiegli z krajów socjalistycznych przed karą za popełnione tam przestępstwa. Jak dowiaduje się dziennik „Izwestia” wraz z Weinbaumem przez pewien czas pracował agent wywiadu brytyjskiego Altmann, (alias Macallan). Podróże odbywane pod pretekstem załatwiania spraw handlowych w imieniu firmy „Komex” ułatwiał Altmannowi i Weinbaumowi działalność szpiegowską wymierzoną przeciwko Związkowi Radzieckiemu i innym krajom socjalistycznym. (PAP)

Księga życzeń noworocznych w Belwederze

Kancelaria Rady Państwa zawiadamia, że księga życzeń noworocznych wyłożona będzie w Sali Pompejańskiej w Belwederze 1 stycznia 1969 r. w godzinach 11-12.

Uroczystości w 50 rocznicę Powstania Przemówienie Marszałka Mariana Spychalskiego

Dokończenie ze str. 1

koruje uczestników walk o niepodległość naszej Ojczyzny wy sokimi odznaczeniami państwa wymi. (Pełną listę odznaczonych zamieszczamy obok).

W imieniu odznaczonych weteranów przemawia **Leon Grzeszkowski** z Trzcianki. Następnie uczestnik Powstania **Leon Mierzwiński** z Wągrowca odczytuje list do I sekretarza KC PZPR Władysława Gomułki. W liście tym weterani Powstania Wielkopolskiego dziękując władzy ludowej za okazywane im uznanie jednocześnie gorąco zapewniają, że dokończą wszelkich starań, by utrwalić osiągnięcia i przyspieszyć budownictwo socjalizmu w myśl wskazań V Zjazdu Partii. Gorące oklaski zebranych świadczą o jednomyślnym akceptacji projektu listu do Towarzystwa Wiedzy.

Część oficjalną kończy się odśpiewaniem „Międzynarodówki”. W części artystycznej występuje Centralny Zespół Pieśni i Tańca Wojska Polskiego. (y)

* Wczoraj nastąpiło uroczyste wmurowanie aktu erekcyjnego pod budowę Domu Weterana w Poznaniu. Powstaje on przy ul. Szlągowskiej — Ugro, częściowo w czynię społecznym. Dla przygotowania budo

wy i jej prowadzenia oraz gromadzenia funduszy powstał Społeczny Komitet Budowy Domu Weterana na czele z przewodniczącym **F. Nowakiem**.

Na uroczystości przybyli m. in. I sekretarz KW PZPR — **K. Barcikowski**, przewodniczący prezydium WRN — **F. Szczerba** i RN Poznania — **J. Kusiak**, prezes Zarządu Okręgu ZBoWiD — **H. Mazur** oraz weterani Powstania Wielkopolskiego. W uroczystości brali także udział przybyli na zaproszenie Zarządu Okręgu ZBoWiD dwaj Polacy z północnej Francji — **K. Kowalewski** i **Cz. Morzyński**, którzy 50 lat temu uczestniczyli w Powstaniu Wielkopolskim. W darze dla Muzeum Wojska Polskiego w Poznaniu przywieźli oni z sobą sztandar b. organizacji Powstańców Wielkopolskich w Belgii i Francji.

Akt erekcyjny odczytał członek Prezydium Społecznego Komitetu Budowy Domu Weterana — **H. Powelski**. Do podpiśnięcia aktu przez zebranych głos zabrał **Fr. Nowak**. Przedstawił on m. in. dotychczasową działalność komitetu.

Z kolei nastąpiło wmurowanie aktu erekcyjnego.

4-kondygnacyjny obiekt, którego budowa już się rozpoczęła, zlokalizowano wśród zieleni w pobliżu Warty. Mieć on

będzie 108 1- i 2-osobowych pokoi. W domu którego projekt opracował w czynię społecznym „Miastoprojekt”, przebywać będzie mogło ponad 170 osób.

PAMIĘCI POLEGŁYCH

Pamięć poległych bohaterów Powstania Wielkopolskiego uczczono wczoraj złożeniem wieńców i kwiatów pod pomnikami na Cytadeli i Powstańców Wielkopolskich w Poznaniu. Pod Pomnikiem Powstańców Wielkopolskich wieńiec złożył przewodniczący Rady Państwa Marszałek Polski **M. Spychalski**. Wieńce składali ponadto m. in. przedstawiciele organizacji politycznych i społecznych, a także młodzież.

Delegację ZBoWiD odwiedziły wczoraj weteranów Powstania Wielkopolskiego, którzy z uwagi na chorobę przebywali w szpitalach lub w domach. Powstańców obdarowano wieńcami kwiatów i złożono im najlepsze życzenia z okazji pamiętnej dla Poznania i Wielkopolski rocznicy. (a)

WYSTAWA POŚWIĘCONA POWSTANIU

W wypełnionych do ostatniego miejsca salach filii Muzeum Narodowego w zamku na Górze Przemysława otwarta wczoraj została wystawa poświęcona Powstaniu Wielkopolskiemu, zorganizowana przez Muzeum przy pomocy Wydziału Kultury Prezydium RN Poznania oraz oddziału Związku Bojowników o Wolność i Demokrację. Gości weteranów powstania, przedstawicieli władz partyjnych, wojska oraz świata naukowego Poznania powitał dyrektor muzeum doc. dr **Kazimierz Malinowski**. Uroczystego otwarcia wystawy dokonał sekretarz KW PZPR w Poznaniu **Jerzy Gawrysiak**.

Wystawa obejmuje trzy sale muzeum i gromadzi dokumenty, fotografie, sztandary, broń i umundurowanie powstańcze pochodzące z własnych zbiorów muzeum oraz darów i depozytów przekazanych przez uczestników historycznych wydarzeń sprzed 50 lat. Ekspozycja dzieli się na trzy główne części: pierwsza obrazuje walkę z zaborcą germańskim w Wielkopolsce w czasach poprzedzających wybuch powstania, druga przygotowania do czynu zbrojnego i sam przebieg walk, trzecia dokumenty poświęcone układowi granicznemu i materiałowi mówiące o spłaceniu przez społeczeństwo długu pamięci wobec powstania w postaci wydawnictw, budowy pomników i obchodów rocznic. Autorami scenariusza wystawy są trzej poznańscy historycy: doc. dr **S. Kubiak**, doc. dr **B. Miśkiewicz** oraz mgr **A. Olśzewski**, a komisarzem kustosz muzeum **S. Pajczkowski**.

Wystawę zwiedzili wczoraj członkowie Biura Politycznego KC PZPR, przewodniczący Rady Państwa **Marian Spychalski** oraz zastępca członka Biura Politycznego, sekretarz KC PZPR — **Jan Szydłak**. (ob)

OBYWATELE MIASTA POZNANIA I ZIEMI WIELKOPOLSKIEJ!

W dniu pięćdziesiątej rocznicy Powstania Wielkopolskiego, należącego do najchlubniejszych ogniw walki narodu polskiego o wolność i niepodległość, pragnę przekazać Wam, a przez Was wszystkim ludzom Ziemi Wielkopolskiej w imieniu Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Ogólnopolskiego Komitetu Frontu Jedności Narodu i władz państwowych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — jak najszybciej po zdrowieniu.

Szczególnie gorąco pozdrawiam tak licznie zebranych przedstawicieli wielkiej rzeszy Powstańców Wielkopolskich, których żołnierski trud i ofiarę krwi naród polski otacza szacunkiem i ceni jako wzór patriotycznej postawy. Postawę tę udokumentowaliście czynem w nieprzejednanej walce o zrzucenie jarzma pruskiego zaborcy, w pracy nad rozwojem Ziemi Wielkopolskiej, w krwiach zmaganiach z okupantem hitlerowskim, wyrażiliście dobitnie ów patriotyzm aktywnym udziałem w budownictwie socjalistycznym w latach Polski Ludowej.

Powstanie Wielkopolskie, które przed pół wiekiem w decydującej mierze przyczyniło się do wyzwolenia spod pruskiego zaboru ziem polskich stanowiących kolebkę naszej ojczyzny, podjęte zostało i zwyciężyło jako ruch o głęboko ludowym charakterze. Cały okres poprzednich dziesięcioleci niewo-

li narodowej dowiódł niezbić, że lud wielkopolski, który realizatorzy polityki militarysty i imperializmu niemieckiego chcieli pozbawić na wieki życia we własnym, niepodległym państwie, zepchnąć do roli niewolników i zgermanizować, stanowi niezłomną ostoję polskości tych ziem.

Powstanie Wielkopolskie, podobnie jak wcześniejsze i późniejsze doświadczenia naszego narodu, wykazuje, że dobro całej Ojczyzny jest nierozdzielne od sprawy mas pracujących, od sprawy klasy robotniczej, że świadomość działania oraz bohaterstwo ludu były zawsze i są podstawą sukcesów w walce o niepodległość, w wysiłku na rzecz jej umacniania.

Tę prawdę potwierdził raz jeszcze ofiarny, patriotyczny walką lud wielkopolski, gdy imperializm niemiecki — w jego ludobójczej hitlerowskiej postaci — wtargnął znów na ziemie polskie. Walka mieszkańców Ziemi Wielkopolskiej z przemocą hitlerowską była w prostej linii kontynuacją dzieła Powstańców Wielkopolskich, przybliżała w nowych warunkach historycznych Polskę ku jej dawnym piastowskim ziemiom na zachodzie i północy, jest poważnym wkładem w europejską wojnę ludowego żołnierza polskiego. Walka ta była praktycznym wyrazem polityki sił patriotycznych i demokratycznych, zjednoczonych przez partię, pod której przewodem osiągnięliśmy historyczne zwycięstwo nad hitlerowskim najeźdźcą, przywróciliśmy

my Ojczyźnie odwieczne nasze ziemie nad Odrą, Nysą Łużycką i Bałtykiem, zapewniłyśmy bezpieczeństwo i pokój Polsce oraz jej wielki rozwój.

Pamiętną kartą zmagania ludu wielkopolskiego z faszyzmem jest jego udział w walkach o Cytadelę poznańską w lutym 1945 r. Jest na tej sali wielu przedstawicieli mieszkańców Poznania i województwa, którzy wraz z bratnią Armią Radziecką uczestniczyli z bronią w rękę w zdobywaniu Cytadeli. Na ich ręce składam serdeczne pozdrowienia dla wszystkich bojowników — którzy brali udział w upamiętnionych w dziejach Wielkopolski walkach o Cytadelę poznańską — kontynuatorów dzieła Powstańców Wielkopolskich.

Od 24 lat Ziemia Wielkopolska rozwija się w warunkach niepodległego, ludowego państwa polskiego. Jego mieszkańcy świadomi wagi i siły państwa uczestniczą w jego umacnianiu w drodze aktywnego współzawodnictwa oraz codziennej, wytrwałej i solidnej pracy. Imponujące osiągnięcia we wszechstronnym rozwoju województwa i Poznania uzyskane w okresie władzy ludowej są rezultatem wytrwałego wysiłku produkcyjnego i działalności społecznej rzeszy wielkopolskich robotników, chłopów i pracowników umysłowych. Osiągnięcia te umożliwiała i umożliwia nadal jedynie służba na polityce PZPR i władzy ludowej będąca syntezą interesów narodu polskiego, opierająca się na trwałym fundamencie budownictwa socjalistycznego, jednoczeniu politycznych sił całego narodu oraz sojuszu i współpracy z bratnimi państwami socjalistycznymi a zwłaszcza z potężnym Związkiem Radzieckim na czele, na aktywnym udziale w ogólnoświatowej walce o pokój zagrożony poczynaniami imperia listów.

W dniu tej liczącej pół wieku rocznicy, która również symbolizuje jedność narodową i społecznych dążeń ludu pracującego składam Wam drodzy weterani Powstania i wyzwolicieli tej Ziemi, składam ogólni mieszkańcy Ziemi Wielkopolskiej jak najserdeczniejsze życzenia sukcesów w pomnażaniu osiągnięć dotychczasowego dorobku w pracy dla dobra Polski Ludowej. Korzystam jednocześnie z tego uroczystego spotkania odbywającego się pod koniec bogatego w wydarzenia 1968 roku, aby przekazać Wam tu obecnym i wszystkim mieszkańcom Poznania i województwa poznańskiego najlepsze życzenia dalszych osiągnięć w nowym 1969 roku. Niechże nigdy nie opuszcza Was powołanie do pracy i w życiu osobistym. Pomyślnego Nowego Roku!

Sprawa Okinawy • Polityka zagraniczna Sytuacja gospodarczo-społeczna

Sesja parlamentu japońskiego

Na 61 zwyczajnej sesji parlamentu japońskiego, która rozpoczęła swoje obrady w piątek oczekuje się burzliwej debaty nad problemami polityki zagranicznej i wewnętrznej rządu japońskiego.

Sesja została zwołana w sytuacji, kiedy to w centrum zainteresowania życia politycznego kraju znajduje się sprawa układu amerykańsko-japońskiego o wzajemnym bezpieczeństwie, którego termin upływa w 1970 roku. Innymi aktualnie ważnymi problemami są sprawa Okinawy, bezwzględny wzrost cen jak również rewizja systemu ubezpieczeń społecznych, której domaga się naród japoński. Partie opozycyjne przygotowują się z ostrą krytyką pod adresem rządu do omówienia tych najważniejszych dla Japonii problemów. Sesja zatwierdzi również budżet na okres 1969—1970.

Obrady parlamentu zostaną odroczone z dniem 28 grudnia na okres świąteczny przypadający tu na Nowy Rok. Wznowienie prac sesji wyznaczono na koniec stycznia nowego roku.

Po przerwie świątecznej sesja rozpocznie się od wystąpienia premiera Sato, ministra spraw zagranicznych Aiti oraz ministra finansów Fukudy, którzy przedstawiają program na rok następny.

Sesja zwyczajna parlamentu japońskiego będzie trwać przez 150 dni do 25 maja 1969 roku.

Okinawski komitet walki z bronią atomową i wodorową opublikował protest przeciwko budowie w północno-wschodniej części wyspy Okinawy podziemnego magazynu dla przechowywania broni atomowej.

Zgodnie z oświadczeniami okinawskiej gazety „Okinawa Times” w rejonie Kusisom Enko na

Niespokojne święta w Nowym Jorku

Setki tysięcy mieszkańców Nowego Jorku nie miało w tym roku spokojnych świąt. Po przerwaniu pracy przez dożerów w dni świąteczne zastrajkowali również pracownicy gazowni. Setki tysięcy mieszkańców tego miasta zostało pozbawionych dopływu gazu. Temperatura w mieszkaniach dochodziła do 0 stopni Celsjusza co stanowiło nie lada niebezpieczeństwo w związku z szerzącą się epidemią grypy azjatyckiej. (PAP)

Dzisiejszy serwis informacyjny opracował Jerzy Walasek.

2 GŁOS WIELKOPOLSKI AB
28 XII 1968 Nr 307 (7733)

Wodowanie «Apollo-8»

Dokończenie ze str. 1

odległy był od Ziemi tylko o 9.230 km.

Dokładnie o godzinie 16.22 dowódca załogi „Apollo-8”, Frank Borman uruchomił ładunek wybuchowy, który odciął rakiety napędową od kabiny kosmicznej. Od tej chwili kabina z trzema kosmonautami leci w kierunku „przesmyku” w atmosferze o szerokości około 50 km, przez który dotrzeć ma do punktu wodowania na Pacyfiku.

Na 10 minut przed osiągnięciem punktu, w którym „Apollo-8” wejdzie ma w atmosferę ziemską, załoga zakomunikowała, że wszystkie instrumenty na pokładzie działają sprawnie. Kabina kosmiczna wejdzie ma w atmosferę z szybkością 39 tysięcy kilometrów na godzinę i na wysokości 121.020 metrów nad Pacyfikiem.

O godzinie 16.37 „Apollo-8” wszedł w atmosferę ziemską.

O godzinie 16.45 otworzyły się dwa pierwsze małe spadochrony kabiny kosmicznej „Apollo-8” hamujące szybkość opadania.

O godzinie 16.51 „Apollo-8” wodował na Pacyfiku.

Kabina „Apollo 8” osiadła na wodach środkowego Pacyfiku na południe od Hawajów w odległości 4.500 metrów od czekającego na nią statku „Yorktown”.

Kilkanaście minut po godz. 18-tej helikopter przewiózł 3 kosmonautów amerykańskich na pokład lotniskowca „Yorktown”. (PAP)

Wznowienie rozmów USA — ChRL w Warszawie?

Agencja Reutera powołując się na oficjalne źródła Białego Domu podała iż rząd USA wyraził zgodę na wznowienie rozmów między USA a ChRL.

Najbliższe spotkanie ambasadorów obydwu krajów w Warszawie zapowiedziano na 20 stycznia 1969 r. Będzie to 135 oficjalne spotkanie przedstawicieli obydwu stron. (PAP)

II tom — cztery pancerni i pies

JANUSZ PRZYMANOWSKI

— Zaczekaj, tylko skończ o tym, jak on na mnie patrzył... Gruzin załamał ręce i ze zrezygnowaną miną oparł się na kierownicy, by wygodnie słuchać. Wiedział o tym wszystkim, sam umiałby opowiedzieć z pamięci ze szczegółami, jak to do Studzianek Kos wdział, a ona na niego parskała niczym grymośna kocica, a wkrótce potem było odwrotnie. Wiedział, ale słuchał, bo każdy człowiek ma prawo innemu o swych troskach opowiedzieć, a poza tym liczył, że i on wreszcie dojdzie do głosu.

Kiedy się zorientował, że nie ma żadnych szans przed wieczorem, ruszył naprzód i coraz bardziej przyspieszał. Byłoby rzeczywiście sporo przed czasem na miejscu, gdyby nie to, że tuż przed Schwarze Forst z hukiem strzeliła dętka na tylnym kole i zanim wyhamował — druga. Zapasowe Wichura miał jedno, więc chcesz czy nie chcesz, trzeba było robić.

Grigorij ostro wziął się do dzieła i wkrótce już ciężarówka stała na sosie bez tylnych kół. Jedną oś miała podpartą na sterwie przydrożnych słupków betonowych, a z drugiej strony — podnośnik. Ponad rowem leżało jedno kolo zapasowe, drugie rozmontowane oraz śruby i klucze.

Lidka pomagała, trzymając dętkę. Tomasz podpalił wulkanizującą łatę i zaraz wrócił do harmonii, którą pod nieobecność Wichury ośmielił się wytaszczyć z szoferki.

— Będą za mną dziewczęta płakały — podśpiewywał, akompaniując na basach.

— Grigorij! — zawołała nagle dziewczyna.

— Trzymaj!

— Nie mogę. Zapomniałam w tym bałaganie i Janek mi głowę urwie. Jak ja mu się na oczy... — Izy przerwały tamę słów i popłynęły po polickach.

— Kap na bok, bo zgasisz — rozkazał Grigorij. — Taki pech, jak mój, rzadka rzecz: pół kilometra od celu, a tu dwie gumy na raz. Już kończę i zaraz dojedziemy — ta wieża, to nasz pałac. — Ale minął kwadrans po nieparzystej i ja nie nawigowałam łączności — tłumaczyła Lidka, spoglądając przez Izy w kierunku Schwarze Forst.

Nad granicą lasu widać było szczyt pretensjonalnej, pseudogotyckiej baszty z murywanymi blankami, a niżej wąskie, podługie okienka. Słońce błyszczało w powybijanych szybkach. — Warto wyleźć na samą górę — powiedział Tomasz do Lidki — Musi stamtąd szmat świata widać. A plakać nie trzeba, sierżant nie ugryzie.

Szarik był widać tego samego zdania, bo podszedł, warknął przyjaźnie i długim jęzorem, podobnym do płatką świeżej szynki, liźnął dziewczynę w policzek.

Minęły jeszcze dwa kwadransy nim byli gotowi. Saakaszwili zgarnął narzędzia i jakieś nadliczbowe śruby do pudła, ledwo przetrąwszy pakulami dłonie, skoczył za kierownicę.

— W pakcu będziemy się myć. Wstyd byłby, jakby dogonili. Cały czas miałem takiego pietra...

Skreślił z szosy, nie zmniejszając tempa gnał po zaschniętych, gliniastych wybojach. Wypadł z lasu i wprost na główną ulicę przyrzuconą pierdem i zwęglonym przez ogień sianem, gnał w ogromnym tumanie kurzu. Mieszkańcy wioski odeszli stąd w pospiechu — uchylone wrota, pootwierane drzwi, niektóre okna zwisały na pojedynczych zawiasach. Pod kołami przemknęła zdziwota kura. W przedzie, na lekkim wzniesieniu, zobaczyli ceglany mur, ażurową bramę, a w głębi pałac. Przez warkot silnika słychać było w kabinie bolesny ryk krowy, zapomnianej w oborze, ale Lidka na nic nie zwracała uwagi: — ...wy byliście w szpitalu, brygada walczyła pod Jabłonką, a ja prosiłam żeby pozwolono, bo serce się wywalo...

Tomasz zabębnił pięściami po dachu kabinki i przechyliwszy się w lewo, zaglądał do okienka: dziwnie wyglądała jego twarz z brodą sterczącą ku górze.

Powstanie Wielkopolskie trwał kartą historii bohaterskich walk narodu polskiego

WETERANI POWSTANIA
WIELKOPOLSKIEGO!
TOWARZYSZE
I OBYWATELE, MŁODZIEŻY!

Skrót przemówienia I sekretarza KW PZPR w Poznaniu K. Barcikowskiego

50 lat temu powstał do walki zbrojnej z pruskimi zaborcami lud Poznania. Zwycięstwo wywalczono w Poznaniu podzielało jak sygnał wyzwolenia i w krótkim czasie ogromna większość miast i wsi Ziemi Wielkopolskiej zrzuciła obce panowanie, odrębnie zdobywając prawo do niepodległego bytu narodowego. Walka zbrojna przeniosła się następnie na powstańcze fronty, na linię No teci, Obrę po Kępno. Oddziały powstańcze przez kilka długich miesięcy toczyły bohaterskie walki z przeważającymi siłami wroga, nie rezygnując go ze zdławienia powstania i z zajęcia dogodnych dla siebie pozycji w przetargach o wschodnią granicę Niemiec.

W nierównej walce o Łabi szyn, Żnin, Rynarzewo, Szubin, Margonin i Chodzież, na Babimojszczyźnie i pod Rawicem, w walce o Kępno płać lud Wielkopolski daninę krwi za swoje prawo do polskości, torował sobie drogę do niepodległej Polski. Ginęli żołnierze powstania w bohaterskiej walce o rozszerzenie jego zasięgu na nowe tereny i ginęli później, już po zawarciu rozejmu i wyznaczeniu linii demarkacyjnej — w obronie terenów wyzwolonych. O charakterze walki i przeciwnika dobitnie świadczy fakt, że straty powstańców w obronie linii rozejmowej były większe od tych, jakie ponieśli oni w pierwszym etapie powstania. Ma to szczególną wymowę w zestawieniu ze złudnym nadziejami tych polityków, którzy w pakowaniu z rządem pruskim i w oczekiwaniu na decyzję państw zwycięskich w I wojnie światowej widzieli drogę do wyzwolenia. Była to przecież walka z pruskim militarystycznym, butnym, zaborczym i okrutnym.

Było Powstanie Wielkopolskie jednym z ognisk walk wolnościowych, jakie ogarnęły Europę po pierwszej wojnie światowej na podobieństwo Wiosny Ludów, walk którym początek dały działania rewolucyjne proletariatu rosyjskiego w pamiętnej rewolucji socjalistycznej 1917 roku. Rewolucja Październikowa obaliła carat, stworzyła nowe socjalistyczne państwo robotników i chłopów, doceniając dążenia narodów podbitych proklamowała ich prawo do niezależności, unieważniając tym samym akty rozbioru Polski.

W chwili wybuchu Powstania Wielkopolskiego ogniska rewolucji płonęły już w Niemczech — upadła już władza kaiserza, a junkrzy i burżuazja szukali gorączkowo środków ocalenia nowo powstałej republiki burżuazyjnej przed rewolucją proletariacką. Rozpadła się monarchia austro-węgierska a na jej gruzach powstały nowe państwa narodowe, w których, co prawda z różnym nasileniem, występowały prądy rewolucyjne. Na Węgrzech nieco później dojdzie przejściowo do władzy rząd rewolucyjny. W tych walkach zgodnie z hasłem polskiej demokracji „za wolność naszą i waszą” uczestniczyli po stronie rewolucji najlepsi synowie naszego narodu — polscy rewolucjoniści, przyspieszając tym samym obalenie rządów zaborczych i chwilę wyzwolenia Polski.

W wyniku rewolucji październikowej i szybkiego rozprzestrzeniania się walk wywołałych i rewolucyjnych na teren dwu pozostałych państw zaborczych zmienił się układ sił w Europie na korzyść ludów walczących o wyzwolenie i stało się możliwe odrodzenie państwa polskiego. W ogniu tych wielkich ruchów społecznych powstała niepodległa Polska, toczyła się walka polityczna o jej ustrój społeczny. Historia przyznała rację postępowym i rewolucyjnym siłom naszego narodu, które z rozwojem ruchów postępowych w Europie łączyły nadzieje na wyzwolenie Polski z niewoli. W świetle zaś przemian rewolucyjnych z jaskrawą ostrością widoczna była ograniczoność i niesłuszność wcześniejszych rachub obu obozów polskiej prawicy społecznej tzw. realistów — zarówno endecji orientującej się na zwycięstwo koalicji co oddałoby sprawę Polski w ręce caratu jak i sił

aktywistycznych, a w tym i pilsudczykowski orientujących się początkowo na zwycięstwo Niemiec i Austrii, co musiałoby prowadzić do zdecydowania o sprawie Polski przez tak dobrze znany Wielkopolanom militarystyczny niemiecki. Nie jest bowiem prawdą, choć wiele napisano w przeszłości aby stworzyć tego pozory, że ugrupowania polskiej prawicy posiadały program niepodległości Polski w pierwszych latach wojny światowej. W istocie rzeczy zabieg polityczny tych ugrupowań sprowadzał się do uzyskania autonomii ziem polskich w ramach któregoś z państw zaborczych.

Na progu niepodległości Polski rozegrał się pierwszy etap walki o jej kształt ustrojowy. Kiedy wybuchło Powstanie Wielkopolskie sprawa ta nie była jeszcze zdecydowanie przesądzona. Na terenie dawnej kongresówki rozwijały się jeszcze rady delegatów robotniczych jako zaczątek władzy ludowej, rady powstające z inicjatyw rewolucyjnego odłamu polskiego ruchu robotniczego, trwały walki na polskiej wsi z obszarnictwem. To właśnie był ten ruch, który rozprzestrzenił się na Wielkopolskę tak obawiając się narodowa demokracja, dla której nawet rząd prawicowy przywódcy PPS Moraczewskiego był zbyt czerwony, a Pilsudski przez polityczne manewry i stwarzanie pozorów lewicowości torując drogę do władzy obszarnikom i kapitalistom, wydawał się endecji niebezpiecznym rewolucjonistą.

Siłły rewolucyjne w Polsce okazały się zbyt słabe, za mało przygotowane organizacyjnie i politycznie aby wówczas w walce o władzę zwyciężyć. Zwycięstwo to miało się spełnić dopiero po sanacyjnej drugiej wojnie światowej, po latach ciężkich walk klasowych w Polsce, po latach walki o wyzwolenie narodowe i społeczne przeciwko hitlerowskiemu okupantowi.

Lud wielkopolski w walce z prusackim naciskiem germanizacji wykształcił silne poczucie świadomości narodowej, której symbolami stały się dzieci Wrześni, sławny wóz Drzymały, polskie organizacje i instytucje gospodarcze, społeczne i kulturalne. Doświadczenia wyniesione z tej zażartej codziennej walki, gorący patriotyzm, podyktowały myśl o walce zbrojnej wówczas gdy powstała możliwość jej powodzenia, możliwość zrzucenia jarzma ucisku narodowego i położenia kresu panoszeniu się obcego żywiołu na przastarej ziemi polskiej — ziemi będącej kolebką polskiej państwowości.

Trudno nam dziś nawet do ciec w jakim stopniu powstanie było porywem patriotycznych demokratycznych uczuć a w jakim stopniu owocem chłodnej kalkulacji politycznej. Niewątpliwie zło żyło się na jego wybuch i rozwój jedno i drugie jak zawsze bywa w chwilach przełomowych, kiedy na arenę dziejów wkracza lud, kiedy dopiero w toku wydarzeń wyłania się przywódców. Dziś z perspektywy lat pięćdziesiątych, z perspektywy późniejszych doświadczeń łatwiej nam ogarnąć całą mądrość i wielką wagę powstańczej decyzji. Z takiej perspektywy pewnie widzimy, jak błędna i niebezpieczna była polityka wyczekiwania i pakowania z prusactwem prowadzona przez Komisariat Naczelnej Rady Ludowej.

Z tym większym szacunkiem odnosimy się do działań tych dowódców powstania, którzy, jak to miało miejsce w walce o Inowrocław, wbrew poleceniom Komisariatu Naczelnej Rady Ludowej rozwijali powstańcze natarcie, którzy marzyli o zdobyciu Bydgoszczy, o przeniesieniu powstania na Pomorze i Śląsk, wszędzie tam, gdzie pod pruskim panowaniem żyli Polacy. Znamy bowiem dalsze koleje tych ziem polskich zaboru pruskiego, któ-

rych powstanie nie ogarnęło, a które później stały się obiektem dyplomatycznych przetargów, przedmiotem gry interesów Francji, Anglii i Niemiec. Niemcy z powodzeniem wygrywali sprzeczności występujące w stanowisku rządów Anglii i Francji i uzyskiwali dla siebie pomyślnie decyzje graniczne, de-cyzje o plebiscycie na spornych terenach i inne. Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie stworzyło sytuację, w której żaden z międzynarodowych graczy politycznych nie mógł zaprzeczyć polskości Wielkopolski i na tym polegała jego wielka polityczna rola, jego polityczny sukces na arenie międzynarodowej.

Nie wszystkie cele jakie przyświecały powstańcom zostały jednak osiągnięte. Dopiero w wyniku trzech powstań śląskich powróci do Polski tylko część tej starej piastowskiej dzielnicy. Ledwie, wąskim korytarzem Pomorza sięgnie wybrzeża Polska dwudziestolecia międzywojennego. Poza granicami Polski znajdują się ujście Wisły z Gdańskiem, Warmia i Mazury, ziemia złotowska, Babimojszczyzna i Śląsk Opolski jeśli by wymienić tylko największe skupiska Polaków. Dopiero rok 1945 spełnił marzenie powstańców wielkopolskich i całego ludu polskiego i Polska wróci nad Odrę i Nysę Łużycką, na swoje piastowskie a dziś ludowe, socjalistyczne granice.

O współzależności rozwoju powstania z ruchami rewolucyjnymi, jakie rozwijały się wówczas w Europie świadczy to, że jego największe sukcesy zbiegały się z nasileniem walk rewolucyjnych w Niemczech i przeciwnie — za groźbą powstania narastała miarę tego jak burżuazja niemiecka zmontowała sojusze reakcyjnych oficerów i prawicowych socjaldemokratów, krwawo rozprawia się z siłami rewolucji w Niemczech. Klęskę robotników Berlina, następstwa morderstwa ich przywódców Karola Liebknechta, Róży Luksemburg i innych odczuje powstanie we wzroście agresywności wroga na swoich frontach.

I choć stara to prawda, że historia się nie powtarza, to nie trudno odnieść w ciągu minionych lat 50-ciu linie polityczne, aktualne po dzień dzisiejszy. I dzisiaj mamy w NRF koalicję rządową socjaldemokratów i chadek, której polityczny protoplaści jedną rękę dusili rewolucję w Niemczech, a drugą wojowali z Powstaniem Wielkopolskim, krzycząc na cały świat o rzekomej krzywdzie, jaką Polacy wyrządzają narodowi niemieckiemu, walcząc o swą niezależność. Wówczas krzyczeli o granicach z 1914 roku, dziś są nieco skromniejsi i domagają się granic z 1937 roku. Wówczas reakcja niemiecka wprowadzała prawa wyjątkowe przeciwko swoim robotnikom i dzisiaj już uchwalila. Wówczas organizowała oddziały zbrojnej kontrrewolucji i narodowego ucisku i dzisiaj Bundeswehra jest ostrzem swym skierowana na Wschód jako armia niemieckiej kontrrewolucji przeciwko NRD, przeciwko państwu obozu socjalistycznego.

Zmieniło się jednak dużo. Oto z pnia niemieckiej rewolucji, z pnia pokonanego w 1919 roku Spartakusa — z tradycji niemieckich internacjonalistów wyrosła NRD — socjalistyczne państwo robotników i chłopów, sojusznik socjalistycznej Polski, uczestnik układu warszawskiego. Zmieniło się na trwałe uklad sił w skali światowej w wyniku powstania systemu państw socjalistycznych po II wojnie światowej, w wyniku szybkiego wzrostu potęgi militarnej Związku Radzieckiego, z którym Polska złączona jest układem przyjaźni i pomocy wzajemnej. Militarystyczny niemiecki nie jest obecnie w stanie zrealizować swych odwetowych celów. Nie oznacza to jednak aby z nich zrezygnował. Pod przykrywką tzw. nowej polityki wschodniej usiłuje sięgnąć po jakże stare cele.

Głębokie, rewolucyjne przemiany dokonały się w minionym półwieczu w Polsce. Walka postępowych, rewolucyjnych sił naszego narodu uwięczona została, po rozgromieniu hitlerystów i wyzwoleniu Polski przez Armie Radziecką i odrodzone Wojsko Polskie, powstaniem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, państwa robotników i chłopów. Dokonał się przełomowy historyczny zwrot w dziejach naszego narodu. Ważnym ogniwem w narastaniu, w dojrzewaniu tego przełomu, był fakt odzyskania niepodległości przed pięćdziesięciu laty, miało również Powstanie Wielkopolskie i wyzwolenie przez nie dużej części ziem zaboru pruskiego. Aczkolwiek siłom prawicy społecznej udało się uchwycić władzę w nowo powstałym państwie polskim, to sam fakt powstania tego państwa miał wielkie znaczenie dla rozwoju życia narodowego, dla narastania świadomości i rozwoju klasowych organizacji politycznych mas pracujących Polski, a przede wszystkim KPP. W niepodległej Polsce stworzono system szkolnictwa, co prawda daleki od doskonałości z punktu widzenia społecznego, ale umożliwiający rozwój polskiej oświaty i kultury. Znaczenie tego łatwo sobie uświadomić jeśli wspomnimy szkołę pruską, nastawioną na germanizację polskich dzieci, na rugowanie polskości ze świadomości rodowitych mieszkańców tej ziemi. Powoli i w sposób jakże nieudolny prowadzone, ale następowało scalenie ziem trzech zaborów w jeden organizm gospodarczy i administracyjny, powstawało polskie ustawodawstwo. Podjęto pewne kroki — skromne w zestawieniu z dzisiejszym burzliwym rozwojem kraju — zmierzające do modernizacji gospodarki na rodowej, wyrażające się w budowie Gdyni i początkach realizacji planów Centralnego Okręgu Przemysłowego.

Powstanie państwa polskiego ziściło marzenia Polaków o niepodległości ale jednocześnie postawiło na porządku dziennym, na pierwszym planie życia narodowego wszystkie nierozwiązane problemy społeczne, a przede wszystkim kwestię miejsca i roli mas ludowych w życiu narodu — kwestię praw robotniczych, kwestię ziemi dla chłopów, do stepu dzieci robotniczych i chłopów do szkoły — mówiąc najogólniej kwestię ustrojową w państwie tym razem już polskim. Na porządku dziennym stanęło pytanie sfornułowane jeszcze przez Sió-wackiego — „Polska ale jaka?” Komisariatowi Naczelnej Rady Ludowej w roku 1919 w drodze zabiegów organizacyjnych i politycznych udało się ograniczyć cele Powstania Wielkopolskiego do zadań walki narodowo - wyzwolenieckiej ale później sam rozwój sytuacji w niepodległej Polsce a w tym i w Wielkopolsce prowadził do radykalizacji mas ludowych, do rozbudzenia świadomości o klasowej odrębności interesów robotników i chłopów.

W prasie poznańskiej okresa międzywojennego można było spotkać doniesienia o śmierci powstańców z nędzy i głodowania, ogłoszenia tych, którzy latami daremnie poszukiwali pracy w Polsce, o których walczyli i od której mieli prawo oczekiwać uznania za swą walkę i możliwości pracy. Można te fakty traktować — i słusznie — jako brak troski o powstańców ze strony ówczesnych władz ale można je też traktować szerszej jako symbol losu setek tysięcy i milionów ludzi zdolnych do pracy, którzy w Polsce burżazyjne pozostawali bezrobotnymi w mieście bądź byli klasyfikowani jako ludzie zbędni do pracy w rolnictwie. Kapitał rodzimy i zagraniczny, rodzimy i jakże często obcy obszarnicy, nie tylko wyżytkiwali robotnika i chłopów ale reprezentowali system, który marnotrawił największe bogactwo narodu — ludzką zdolność do pracy, do wytwarzania nowych wartości materialnych i duchowych, jak też potrzebnych w zaoferanej, niedorozwiniętej gospodarczo Polsce tamtych lat. Jakże strasny z powodu tego marnotraw-

stwa pracy poniósł w dwudziestolecie międzywojennym naród polski można w przybliżeniu szacować choćby przez porównanie tego co zbudowała i wyprodukowała Polska za tamte dwadzieścia lat z tym co zbudowała i wyprodukowała w dwudziestolecie władzy ludowej. Nikt nie jest w stanie zakwestionować stwierdzenia, że w dwudziestolecie Polski Ludowej, która wszystkim swym obywatelom zapewniła naukę i pracę, łączną produkcję wszystkich gałęzi wytworzenia kilkakrotnie przekroczyła przedwojenną. A jak zmniejsza cierpienia fizyczne, duchowe i moralne setek tysięcy i milionów ludzi skazanych przez system kapitalistyczny na vegetację nawet bez większej nadziei na poprawę swego losu — bezrobotnych przed którymi zatrzasnęły się bramy fabryki, młodzieży przed którą zatrzaśnięto drzwi szkół, zamknięto możliwość zdobycia zawodu i życiowej stabilizacji, matek, które nie miały co dać jeść swym dzieciom, dzieci wyrastających w biedzie, bez opieki lekarskiej, w suterenach i barakach dla bezrobotnych, w folwarcznych czworakach.

Nie lepiej przedstawia się nam dzisiaj i bilans polityki zagranicznej ówczesnych rządów. Jeszcze trwały walki na frontach Powstania Wielkopolskiego z odwiecznym „Drang nach Osten” kiedy reakcja polska zaczęła przesuwac na wschód oddziały powstańcze. Akcja ta później uległa gwałtownemu przyspieszeniu i posyłała pułki poznańskie do walki przeciwko rosyjskiej rewolucji, w pogoń za nieiszczalnymi marzeniami Polski szlacheckiej o panowaniu nad Ukrainą i Białorusią. W ten sposób błędna i szkodliwa dla narodu koncepcja polityczna reakcji doprowadziła do zwiecznięcia słusznego i jakże ważne go dla Polski ludowego kierunku Powstania Wielkopolskiego — kierunku na Pomorze i Śląsk.

Dzielnymi i bitnymi pułkami poznańskich zabrakło na zachodniej granicy wtedy kiedy będą rozstrzygały się losy powstań śląskich, kiedy wróg tłum sił bezkarnie polski ruch wyzwoleniowy na Warmii i Mazurach w dniach poprzedzających plebiscyt. Ukształtowana wówczas linia polityczna reakcji stała się obowiązującą doktryną na całe dwudziestolecie międzywojenne, pozostała dla niej ważna nawet w okresie wojny z najazdem hitlerowskim a i dziś jeszcze odżywa w głowach przedstawicieli reakcji rozprawiających o pojeźdźniku z NRF.

Wrzesień 1939 roku i lata okupacji przeszły najgorsze oczekiwania. Klęska wrześniowa przypieczętowała bankructwo polityki reakcji ale następstwa jej polityki spadły niewymownym ciężarem na cały naród polski w tym i na społeczeństwo wielkopolskie, szczególnie silnie wystawione na eksterminacyjną politykę okupanta. Listę ofiar okupacji otworzyli powstańcy ścigani i mordowani przez hitlerowców zgodnie z planami wytrzebień najbardziej świadomego narodowego elementu polskiego. Do obozów koncentracyjnych, na poniewierkę robót przymusowych i wysiedlenia skazał okupant setki tysięcy mieszkańców Wielkopolski. I wówczas jednak, w latach najcięższej próby, nie zachwiał się patriotyzm, nie osłabł duch i wola walki ludu wielkopolskiego, jakże trudnej walki podziemnej w zakładach pracy i w oddziałach partyzanckich w miejscach wysiedlenia, by rozbił błądzący promień okupacji kiedy w 1945 roku mieszkańcy Poznania wraz z Armia Radziecką szturmowali Cytadela.

Przez całe dwudziestolecie międzywojenne rozwijała się myśl polityczna i narastała siła obozu polskiej lewicy i jej najbardziej rewolucyjnej partii — KPP, której pięćdziesięciolecie powstania nie dawno obchodziliśmy. Zrodzona u progu niepodległości była KPP dziedzicem dorobku polskiej myśli postępowej z przeszłości. Była jednocześnie partią reprezentującą idee internacjonalizmu proletariackiego widzącą sprawy Polski w ści-

ślejszej łączności z rozwojem ruchu rewolucyjnego w świecie. Wpędzona w podziemie, obrzuć cana błotem wymysłów przez cały, bez różnicy odcieni, front propagandowy burżuazji, toczyła KPP walkę o interesy ludzi pracy o zmianę orientacji politycznej i ustroju Polski. W toku tej walki rozwijała swą linię polityczną przewidyującą błędne poglądy i tezy ograniczające zasięg jej oddziaływania. Była partią, która pierwsza podniosła głos ostrzeżenia przed narastającym faszyzmem niemieckim.

Dorobek i myśl polityczna KPP została podjęta i twórczo rozwinięta w działalności PPR — partii, która konsekwentnie łączyła walkę o wyzwolenie narodowe w okresie okupacji z walką o wyzwolenie społeczne, o władzę ludu w odrodzonej Polsce. Ta właśnie linia polityczna stała się podstawą krystalizacji sił lewicy społecznej i powstania po wyzwoleniu Polski Ludowej.

Program PPR znalazł sześć lat oddźwięk i masowe poparcie na ziemi wielkopolskiej. Działo się tak dlatego, że nikt nie rozumiał ogromnego znaczenia dla całego narodu przesunięcia granicy nad Odrę i Nysę, nikt nie rozumiał nie rozumiano potrzeby wielkiej pracy nad ekonomicznym rozwojem kraju, aby Polska zajęła należne jej miejsce wśród innych narodów. Tu wreszcie, wśród robotników miast i wsi z pełnym poparciem spotkał się program reform społecznych wcielanych w życie pod przewodnictwem PPR.

Od blisko 25 lat realizowany jest w Polsce Ludowej program przemian socjalistycznych pod kierownictwem partii klasy robotniczej i wszystkich ludzi pracy. W realizacji tego programu, sprzeciwianego na lata najbliższe przez V Zjazd naszej partii, znaleźć może swoje miejsce i satysfakcję każdy patriota, któremu droga jest sprawa Polski, jej rozwój i bezpieczeństwo. W dorobku tych lat jest duży udział również powstańców wielkopolskich, którzy po wojnie czynnie włączyli się do wypełnienia wielkiego patriotycznego obowiązku, jakim jest praca dla ojczyzny, dla postępu i socjalizmu. Dymity jeszcze zgłiszczą wojny, kiedy weterani Powstania Wielkopolskiego wraz z klasą robotniczą Wielkopolski uruchamiali transport, zakłady przemysłowe i znów polską szkołę, kiedy wraz z całym narodem brali w prawowite wladanie przastarej ziemi polskiej nad Odrą i Nysą. Wyrazem uznania dla ich czynu zbrojnego, dla ich pracy dla Polski jest powszechny szacunek, jakim cieszą się w społeczeństwie wielkopolskim, w całym polskim narodzie.

Dopiero Polska Ludowa oddaje należytą cześć powstaniu i jego uczestnikom. W okresie międzywojennym czyn powstańców uczyniono przedmiotem gorzących rozgrywek politycznych endecji i pilsudczyków. Szukano w nim chwały dla ludzi często niewiele mających z powstaniem wspólnego. W zapomnienie odchodziła prawda o ludowym ruchu powstańczym i jego uczestnikach. Przy pominaniu to mimowoli ironiczny sens wiersza autorki Roty — Marii Konopnickiej, o Stachu na wojnie gdzie „najmocniej biją króle, a najgłębiej giną chłopcy”. Oddajmy dziś hołd tym właśnie „chłopom” Powstania Wielkopolskiego — żołnierzom i dowódcom oddziałów powstańczych, pamięć ich którzy zginęli w walkach powstania i z rąk hitlerowców — tym którzy odeszli od nas sterani pracą i przeżyciami i tych, którzy żyją wśród nas.

Wszystcy gorąco pragniemy, aby żyli nam jak najdłużej w zdrowiu i pomyślności, aby jak najwięcej radości czerpali z pracy swych synów i wnuków, z rozkwitu Polski Ludowej.

Powstanie Wielkopolskie trwało wszedło do historii bohaterskich walk narodu polskiego, do polskiej kultury i świadomości, do tradycji narodowej przekazywanej pokoleniom przez pokolenia.

ADRES REDAKCJI: „Głos Wielkopolski” – Poznań, ul. Grunwaldzka 19. Telefony: centrala 611-21 łączy wszystkie działy: sekretariat redakcji 657-76 w godz. od 8.30 do 17. 30; redaktor naczelny 657-76; zastępca redaktora naczelnego 657-18; sekretarz redakcji 648-85; dział łączności z czytelnikami – informacje dla czytelników 657-18; dział miejski 659-39; redakcja nocna 430-73 i 453-31. Wydawca: Poznańskie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa”. Biuro Ogłoszeń: Poznań, ul. Grunwaldzka 19, telefony 452-89 i 611-21. Prenumeratę „Głosu Wielkopolskiego”: kwartalnie 39 zł, półrocznie – 78 zł, rocznie – 156 zł przyjmują listonosze, urzędy pocztowe i „Ruch”. W razie przerwania prenumeraty nie można jej później odnowić.

NIEDZIELA: 8.35 — TV Kurs
Rola. (powtórzenie), 9.10 — „Przy-
pominy, radzimy”, 9.20 — „Zdra-
da” film TV, 10.30 — „Festiwal
Młodych” — z Moskwy, 11 — PKF,
11.10 — „15 minut z Mirosława Ko-
waka”, 11.30 — „Barok na Ukrai-
nie” — z Kijowa, 12.10 —
„Bawcie się nam!” — soliści i
„Resp.-laureaci V Festiwalu Piosenki
w Z. Górze, 12.50 — „Wiślicki
straszny” — baśń dla dzieci, 13.55
— „Przemiany”, 14.25 — „Skok na
Arnhem” film z serii „Polacy na
frontach II wojny świat.”, 14.45 —
„Wielka gra”, 15.35 — „Spotkanie
z pisarzem” — „Wojciech Żukrow-
ski”, 16.05 — „Bonanza”, 17 — „Po-
gadanki o języku”, 17.15 — „Estra-
da Literacka” — „Ogień makowe-
go pola” — z cyklu „Nowa poezja
polska”, 18.05 — „Drugi po Bogu”
z cyklu „Ludzie i zdarzenia”, 18.20 —
„Wieczorem w stolicy NRD”,
progr. rozrywk., 20.05 — „Tajem-
nica portretu” film ang., 21.35 —
„Ewa i dzieci” film z serii „Ewa”,
(g)

S. Zasada w kraju

Odeciawszy 20 bm. z Sydney przez Hong-Kong do Frankfurtu, a stamtąd do Stuttgartu, gdzie przybył — 22 bm., musiał później zwycięzca po australijskich szosach, Sobiesław Zasada jechać przez 13 godzin z dużą szybkością — mimo gdzieniedzie oblodzonych szos — by zdążyć do Krakowa zarówno na święta jak i na imieniny swojej małżonki, Ewy.

W kilka godzin później — jak przystało na najlepszego automobilistę nie tylko Polski, ale także i Europy — Zasada udał się samochodem do rodziców w Bielesku a następnie do Zakopanego.

Jeszcze do tej chwili — choć od zakończenia rajdu, który przyniósł mu tak olbrzymi sukces upłynęło już 10 dni — nie może słynny kierowca uporządkować swych rozliczeń z wrażeń. Jest niezwykle wzruszony Polonią australijską, która zgotowała mu gorące i entuzjastyczne powitanie na dalekim kontynencie. Duże zadowolenie sprawiła Zasadzie otrzymana w Australii depesza z gratulacjami i wyrazami uznania od przew. GKKFIT, Włodzimierza Reczka. Zasada otrzymał setki, depesz i listów gratulacyjnych. Jeszcze nie z wszystkimi dotąd potrafił się poznać. Musiał bowiem — wracając z Sydney — złożyć w Stuttgarcie przedstawicielom firmy „Porsche” nie tylko szczegółową relację z rajdu, ale także omówić szczegóły przygotowań do następnego rajdu safari, w którym będzie startował, a który rozegrany będzie w kwietniu przyszłego roku. Oczywiście, mistrz kierownicy myśli także o następnym rajdzie Londyn — Sydney za 4 lata. Na razie pragnie odpoczynku na nartach i zapewnić że do końca lutego pozostanie już w kraju. Ponadto czekają go inne obowiązki, związane z piastowaniem prezesury krakowskiego oddziału Automobilkłuba i sprawy zawodowe. (ot)

dalekopisem

TENISISCI USA ZDOBYLI PUCHAR DAVISA

Po raz pierwszy od 1963 r. tenisiści USA zdobyli Puchar Davisa. Prowadzą oni z Australią 3:0 i bez względu na wyniki pozostałych gier pojedynczych mają już zapewnione zwycięstwo drużynowe. Gra podwójna, która zdecydowała o sukcesie Amerykanów, trwała 67 minut. Para USA Stan Smith i Bob Lutz pokonała parę australijską Ray Ruffelesa — Johna Alexandra po 3 setowej walce 6:4, 8:4, 0:2.

MISTRZOSTWA BALKANSKIE W KOSZYKÓWKĘ

W dalszym ciągu X mistrzostw bałkańskich w koszykówce mężczyzn rozgrywanych w Izmirze, Grecja pokonała Bułgarię 88:86 (48:47), a Rumunię wygrała z Turcją 67:54 (28:26).

TO JUŻ POGROM

W Garmisch-Partenkirchen i Fuessen rozpoczęły się w czwartek II mistrzostwa Europy juniorów w hokeju na lodzie. W pierwszym meczu polscy hokeiści wysoce przegrali z zespołem CSRS 0:14 (0:4, 0:3, 0:7). W drugim spotkaniu ZSRR zwyciężyła NRF 10:2 (3:0, 2:0, 5:2).

Ludowe Zespoły Sportowe w Pleszewskim

W powiecie pleszewskim działalność LZS skupia się w 50 kołach do których należy 1.530 członków w tym 425 kobiet. Przy PGR są 3 koła i RSP również 3 koła LZS.

W roku bieżącym powstał LKS, który skupia 198 członków. Działalność sportowa prowadzona jest w 155 sekcjach, liczących 2.864 zawodników.

LZS prowadzi wszechstronną działalność sportowo-turystyczną, a budżet ich zamyka się kwotą 47.500 zł., w tym udział własny wynosi aż 20.500 zł. składkę członków oraz darowizny — w szczególności pionu CRS. Pozostała suma stanowi dotację ze szczebla wojewódzkiego.

Dużej pomocy w rozwoju i pracy LZS udzielał i nadal udziela PKKFIT, który na własny rachunek przeszkolił 20 organizatorów życia sportowego i turystycznego 12 sędziów lekkoatletycznych, 30 sędziów piłki nożnej.

Nie ma w powiecie pleszewskim, takiej organizacji sportowej, która by organizowała tyle imprez ile LZS.

W 1968 roku LZS zorganizowały 2.313 imprez; startowało w nich łącznie 38.975 zawodników, w tym 3.248 kobiet. Rada Powiatowa LZS zorganizowała 22 imprezy sportowo-turystyczne o charakterze powiatowym, w których startowało 746 osób. Na wyrocznie zasługują także imprezy udane i dobrze zorganizowane, jak: mistrzostwa LZS w biegach przełajowych, spartakiady gromadzkie, turnieje piłki siatkowej z okazji Święta Ludowego, mistrzostwa Ligi Wiejskiej o puchar Zarządu Wojewódzkiego ZMW, półfinał turnieju „Expressu Poznańskiego” w piłce nożnej juniorów, finały w piłce nożnej, siatkówce i piłce ręcznej.

W wyniku wielu imprez sportowych wyłoniono mistrzów powiatu LZS w 1968 roku, którymi zostali: LZS Gołuchów w piłce ręcznej, LZS Kolonia Ostrowska w siatkówce, LZS Taczanów w piłce nożnej, Technikum Rolnicze w Marszewie — w lekkiej atletyce. Mistrzem w kolarstwie szosowym został znany na terenie powiatu zawodnik — Mieczysław Owczarz.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że w spartakiadzie wojewódzkiej młodych talentów w Chodzieży, zawodnicy z pleszewskiego zajęli 3 miejsce, uzyskując

Posnania...

... zaprasza wszystkich chętnych do uprawiania gry rugby na treningi, które odbywały się w środy o godz. 18 do 21 i w piątki w godz. 19.30-21 w sali Szkoły Podstawowej nr 38 przy ul. Za Cytadela 29.

Dla miłośników sportu kajakowego Posnania organizuje szkołę, którą prowadzi trener I klasy Cyryl Talarowski. Ćwiczenia dla chłopców i dziewcząt (roczniki 1953-56) odbywały się w każdą niedzielę na basenie krytym przy ul. Wioślarskiej w godzinach od 10.30 do 12. Warunkiem przyjęcia do szkoły jest dobry stan zdrowia i umiejętność pływania. (x)

198 punktów. W piłce ręcznej LZS Gołuchów uzyskał mistrza klasy B drużyn niezeszowanych, awansując do finału klasy A. W piłce nożnej LZS Dobrzyca zakwalifikował się do klasy B.

Jak wielkie jest zapotrzebowanie na turystykę w środowisku wiejskim, jak wielkim zainteresowaniem ludności wsi pleszewskiej cieszy się ta forma rozrywki wychowawczej niech świadczy niżej przytoczone dane.

LZS zorganizowały 515 imprez turystycznych, w których uczestniczyło 10.739 osób, w tym 3.009 kobiet. Najwięcej było imprez motorowych — 239 z udziałem 3.021 uczestników, kolarskich — 67 z liczbą 799 uczestników. Imprez turystyki pieszej było 92, a wzięło w nich udział 4.626 osób.

Bilans osiągnięty sportowców i turystycznych LZS wsi pleszewskiej jest dobry. Z takimi wynikami występują LZS-owcy w rok 1968.

Władze powiatowe wysoko cenią wkład LZS w rozwój kultury fizycznej i wychowanie młodzieży w środowisku wiejskim. Przykładem zainteresowania może być również fakt, że od szeregu lat przewodniczącym Rady Powiatowej LZS jest inż. Gerard Stachowiak — przewodniczący Prezydium PRN.

LUDWIK LISIECKI

Szermierze i bokserzy na zgrupowaniach

Sportowcy rozpoczynają już zaprawę na specjalnych zgrupowaniach. Na obozy wyjechali młodzi bokserzy okręgu poznańskiego oraz szermierze.

W zgrupowaniu szkoleniowym kadry juniorów-bokserów, które odbywa się w Sławie Śląskiej do 5 stycznia przyszłego roku uczestniczy 22 chłopców z 6 klubów wielkopolskich: z KS Zagłębia: Stanisławski, Marciniak, Zalewa, Przybylski, Konecki, Kamiński, Krawczyk i Jakubowski; z KKS Stella: Górny, Maciejewski i Strzelecki; z KS Prosa: Janiczak, Drewicz, Bugajny, Wośk i Pacewicz; z GKS Olimpii: Felkel, Skowroński i Janusz; ze Sremskiego Klubu Sportowego: Brzeziński i Stachowiak oraz z KKS Polonii: Mazur.

Kierownikiem obozu jest wiceprezes POZB B. Gajny, a szkole nie poprowadzą trenerzy: J. Sulimowski i Z. Wytyk.

Szermierze gościć będą również do 5 stycznia 1969 r. w Centrum Wyszkolenia Szybowcowego w Lesznie. Na zgrupowaniu znajdują się juniorzy czterech klubów w liczbie 21 dziewcząt i chłopców. Kierownikiem obozu jest Z. Ryszewski a kierownikiem szkolenia trener J. Nowak. Ćwiczenia odbywać się będą we wszystkich broniach. (p)

BATERIE DO SELGI

6F-22 — cena det. — 16 zł — czas pracy — 25 godz.

6F-25 — cena det. — 15 zł — czas pracy **45** godz.

Baterie do nabycia w sklepach ZURT i innych sklepach elektrotechnicznych.

K9651

Praca

Opiekunka do chorej, na 5 godzin dziennie potrzebna. Również Poznań, ul. Krauthofera 11 m. 6. 39228g

Nauka

Tańców towarzyskich — wyucza Adela Szczurkówna. Poznań, Al. Marcinkowskiego 2a, parter. 37470g

Sprzedaz

Wózki dziecięce najnowsze modele poleca Szczepańska, Czerwonej Armii 61, w podwórzu. 38147g

Sadzonki goździków, odmiany włoskie i holenderskie z piasku i siódemki, od stycznia, poleca ogrodnictwo. Puszczykowsko — Kopernika 8, tel. 134. 38482g

Wózki lalkowe, szklanki, komplety likierowe ozdoby poleca Lesiński. Zydowska 33. 38523g

Ferma szynszylki udziela informacji o zakładaniu hodowli oraz dysponuje nadwyżkami hodowlanymi. Poznań, ul. Warszawska 79 m. 6, tel. 729 02, 717-09. 38835g

Wózki dziecięce, duży wybór, poleca wytwórnia Poznań, Głogowska 135. 35782g

Wózki dziecięce, bliźniacze poleca wytwórnia — Chojnacki, Poznań, Zbąchowska 12 tel. 440-50. 37595g

Drzwi frontowe 90 x 110 sprzedam. Niemeńska 9a (Wola). 38816g

Samochody

Wolę po remoncie sprzedam. Cena 92.000 Pogorzela, ul. Koźmińska 10, tel. Pogorzela 2. 39332g

Matrymonialne

Pragniesz szczęśliwego małżeństwa? Napisz „Venus”, Koszalin, Kolejowa 7. Błyskawicznie prześlemy krajowe adresy. K8241

Rozne

Koldry przerabiam. Smoczyńska, Kwiatowa 8. 38385g

Dr Józef Adler, Gwardii Ludowej 30 — zmiana telefonu na 304-26. 36301g

Przetargi

Przedsiębiorstwo Remontowo-Montażowe Przemysłu Żywnościowego — Poznań, plac Wolności 2, OGŁASZA PRZETARG na zakup

2 SUMATORÓW i MASZYN CZTERODZIAŁOWYCH o napędzie elektrycznym i ARYTMOMETRU o napędzie ręcznym.

Oferty należy składać w terminie 7 dni od daty ukazania się ogłoszenia. W przetargu mogą brać udział przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielcze oraz osoby prywatne. Otwarcie ofert nastąpi w następnym dniu po upływie 7-dniowego terminu. Do każdej maszyny musi być dołączona ekspertyza. Zastrzegamy sobie prawo wyboru oferenta lub unieważnienia przetargu bez podania przyczyny. K10158

† Dnia 23 grudnia 1968 r. odszedł od nas na zawsze po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy, nigdy niezapomniany mąż, nasz ukochany i troskliwy ojciec, drogi brat, teść i dziadziuś, śp.

KAZIMIERZ RAWICKI

przeżywszy lat 56.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 28 bm. o godz. 11 w Rakoniewicach.

W imieniu pogrążonej w ciężkim smutku rodziny

KS. ZYGMUNT MEYNAREK

Rakoniewice, Wolsztyn, Poznań, Połczyn Zdrój. 39327g

† Dnia 26 grudnia 1968 r. odszedł od nas na zawsze, po ciężkich i długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój ukochany mąż, nasz ojciec, teść i dziadek, przeżywszy lat 71, śp.

JAN PIEKUTA

Wyprawienie zwłok z domu żałoby w Umółtowie, w niedzielę, dnia 29 bm. o godz. 12.30 na cmentarz parafialny w Naramowicach

O bolesnej stracie zawiadamiają

ZONA, CÓRKI, SYNOWIE, SYNOWE, ZIECIOWIE i WNUKI

Umółtowo, ul. Poznańska 13. 39318g

† W dniu 26 grudnia 1968 r. zmarł, opatrzony Sakramentami św., mój ukochany mąż, nasz drogi ojciec, teść, brat, szwagier, dziadek i wujek, przeżywszy lat 80, śp.

FRANCISZEK CHAŁUPKA

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 30 bm. o godzinie 14 z kaplicy cmentarnej na Główniej.

O bolesnej stracie zawiadamia

RODZINA

Poznań, ul. Słupecka 12. 39330g

Dnia 24. XII. 1968 r. zmarł

SYLWESTER SOBUCKI

pracownik i członek Spółdzielni. Pogrzeb odbędzie się dnia 28. XII. 1968 roku o godz. 10.30 na cmentarzu na Junikowie.

Rodzinie Zmarłego

WYRAZY GŁĘBOKIEGO WSPÓŁCZUCIA

składają:

RADA — ZARZĄD i WSPÓŁPRACOWNICY

Spółdz. Pracy Branży Skórzanej „Sportowa”

w Poznaniu K10174

† W dniu 25 grudnia 1968 r. zmarł, opatrzony na Sakramentami św., nasza najdroższa żona, matczka, teściowa, babcia i prababcia, przeżywszy lat 72,

MARTA KWARTA

z domu POLEWSKA

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 28 bm. o godzinie 8.10 z kaplicy cmentarnej na Junikowie.

W głębokim smutku pogrążony

MAŻ z DZIEĆMI

Poznań, Fabryczna 13. 39347g

† Po krótkiej chorobie zmarł dnia 23 grudnia 1968 r., opatrzony Sakramentami św., nasz ukochany mąż, ojciec, dziadek, śp.

LUDWIK STĘPIŃSKI

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 28 bm. o godz. 13.50 na cmentarzu na Junikowie,

o czym zawiadamiają pogrążeni w smutku

ZONA, DZIECI i WNUKI

Poznań, Kasprzaka 6. 39317g

† Dnia 24 grudnia 1968 r. zmarł, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, ojciec, teść i dziadek, przeżywszy lat 74,

PIOTR SZUKAŁA

Pogrzeb odbędzie się dnia 28 bm o godz. 11 na cmentarzu parafialnym w Dusznikach Wlkp.,

o czym z głębokim żalem zawiadamiają

ZONA, CÓRKI, ZIECIOWIE i WNUKI

Duszniki Wlkp., Opole, Poznań. 39329g

† Dnia 25 grudnia zmarł w Złotnikach, opatrzony Sakramentami św., przeżywszy lat 62, śp.

ANTONI RADZISZEWSKI

uczestnik kampanii wrześniowej, były jeńiec Oflagu Murnau. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 28 grudnia br. o godz. 12.30 na cmentarzu parafialnym w Kiekrzu,

o czym zawiadamiają pogrążeni w bólu

ZONA, DZIECI, WNUKI i RODZINA

Dojazd do Kiekrza autobusem nr 86 z ulicy Przybyszewskiego. 39321g

† Dnia 26 grudnia 1968 r. zmarł po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., przeżywszy lat 79, nasza droga matka i babcia, śp.

MARIA CYGAŃSKA

z d. ANDRZEJEWSKA

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 29 bm. o godz. 13.30 na cmentarzu w Mosinie z domu żałoby

Pogrążona w głębokim smutku

CÓRKA, SYNOWIE, WNUKI i RODZINA

39329g

W styczniu Wielkie Atrakcje

KRAJOWEJ LOTERII PIENIEŻNEJ

dodatkowe wygrane noworoczne

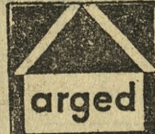
do wygrania

10.400.000 zł

MILION zł

Wykup zaraz los — jutro może być już za półno

K9924

„1001 DROBIAZGÓW”

z branży

- METALOWEJ,
- CERAMICZNO - SZKLANEJ,
- SZCZOTKARSKO - DRZEWNEJ

KUPISZ

W SKLEPACH SPECJALISTYCZNYCH

MHD i WSS „SPOŁEM”

- Gniezno, ul. Słowiańska 1,
- Konin, ul. 1 Maja — pawilon,
- Września, ul. 1 Maja nr 1,
- Piła, ul. Bydgoska 11,

ZAOPATRYWANYCH PRZEZ

W. P. „ARGED”.

W9938

Ponad pół miliona złotych i premia z trzytygodniowej końcówki banderoli — czeka na szczęśliwca

W „KOZIOLKACH”

K10166

Pracownicy poszukiwani

Poznańskie Przedsiębiorstwo Budowlane nr 3 w Poznaniu — zatrudni zaraz na budowę osiedla mieszkaniowego „Winogrody” oraz na Betoniarnię „Trójkopie”:

- OPERATORÓW sprzętu ciężkiego
- OPERATORÓW sprzętu średniego
- OPERATORÓW na żuraw ramowy typu „Bocian”
- OPERATORÓW na wózki spalinowe
- OPERATORÓW na wózki akumulatorowe
- SPAWACZY ELEKTRYCZNYCH z uprawnieniami
- ZBROJARZY
- BETONIARZY
- MONTERÓW KONSTR. ŻEL.-BET.
- CIEŚLI
- IZOLERÓW
- BRUKARZY
- ROBOTNIKÓW

Praca w akordzie zryczałtowanym. Zarobki korzystne. Zamiejscowym zapewniamy zakwaterowanie bezpłatne i stołówkę, obiady płatne. Zgłoszenia przyjmuje Dział Zatrudnienia i Plac PPB - 3, I piętro, pok. 102, Poznań, ul. Strzelecka 2/6, tel. 582-91, w. 201. K10030

P. P. „Motozbyt” Poznań — Antoninek, ul. Gorysława 9 poszukuje pilnie zaraz:

— MAGAZYNIERÓW CZĘŚCI ZAMIENNYCH.

K9852

Państwowa Opera im. St. Moniuszki w Poznaniu, ul. Fredry 9 — przyjmie zaraz SPRZĄTACZKI. Zgłoszenia celem omówienia warunków pracy i plac pod w. wym. adresem — Dział Kadr, pokój 107. K10024

† Dnia 25 grudnia 1968 roku zakończyła życie, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza i nigdy niezapomniana matczka, babcia i prababcia, przeżywszy lat 93,

JÓZEFA GÓRALEWICZ

z domu ORŁOWICZ

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 28 bm. o godz. 9.20 z kaplicy cmentarza na Junikowie.

W nieutulonym smutku pogrążeni

CÓRKI, SYN i RODZINA

Poznań, Łódź. 39319g

POZNAŃ, Grunwaldzka 19

Redaguje Kolegium: Marian Flejsterowicz (sekretarz redakcji), Tadeusz Kaczmarek, Zbigniew Mika, Wiesław Porzycki (zastępca redaktora naczelnego) Mieczysław Skąpski, Zbigniew Szumowski, Lesław Tokarski (redaktor naczelny). Telefony 611-21 tacy wszystkie działy: sekretariat redakcji 637-78, w godz. od 9-16: redaktor naczelny 637-76; zastępca red. naczelnego 637-18 sekretarz redakcji 648-83; dział łączności z czytelnikami — Informacje dla czytelników 637-18; dział miejski 639-39; redakcja nocna 430-73 453 31. Wydawca: Poznańskie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa”. Biuro Ogłoszeń: Poznań, ul. Grunwaldzka 19, telefony 452-89 i 611-21. Za treść i terminy druk ogłoszeń redakcja nie odpowiada. O warunkach prenumeraty informacji udzielają placówki „Ruchu” i Poczty Druk: Zakłady Graficzne Im. Marcina Kasprzaka, Poznań, ul. Zwierzyniecka 3. Redakcja nie zwraca nie zamówionych rękopisów.

AB GŁOS WIELKOPOLSKI 5
Nr 307 (7733) 28 XII 1968

GRUDZIEŃ 28 Sobota	Słońce: 8.04-15.45 Antonięgo

TEATRY

W POZNANIU
POLSKI — g. 19 „Zielony Gil”; NOWY — g. 15 „Kłopoty zbroja Ma deja”; g. 19 „Don Carlos”; OPERA — g. 19 „Fra Diavolo”; OPERETKA — g. 19 „Wesoła wojna”; MARCINEK — g. 17 „Noc cudów”.

KINA

W WOJEWÓDZTWIE
GNIEZNO Polonia: „Zabawa w masakra”; KOŚCIAN: „Major Dundee”; LESZNO: „Znamem ja dobrą”; NOWY TOMYSL: „Fantomas wraca”; OBORNKI: „Kopciuszek w potrzasku”; SREM Kłobowe: „Hrabina Cosel”; SŁONKO: „Panie i panowie”; SRODA: „Julia, Anna, Genowefa”; SZAMOTUŁY: „Ostatni po Bogu”; WAGROWIEC: „Pociąg pod specjalnym nadzorem”; i „dalej będą śpiewać”; WRZESNIA: „Tabliczka marnienia”.

W POZNANIU
FOTOPLASTIKON — g. 12-21 „Palestyna”.

KONCERTY
Aula UAM — g. 18 — Uroczysty koncert dla Weteranów Powstania Wielkopolskiego (zamknięty).

MUZEJA
Archeologiczne (Wodna 27) — g. 9-15.
Historii m. Poznania (St. Rynek) — nieczynne.
Historii Ruchu Robotniczego (St. Rynek 45) — g. 10-18.
Instrumentów Muzycznych (Stary Rynek 45) — g. 9-15.
Narodowe (al. Marcinkowskiego 9) — g. 9-15.
Przyrodnicze (Swierczewskiego 19) — g. 9-16.
Rzemiosł Artystycznych (Zamek Przemysława) — g. 10-15.
Rolnictwa (Szreniawa k/Poznań) — g. 10-17.
Wielkopolskie Muzeum Wojskowe (St. Rynek) — g. 10-15.
Wyzwolenia Poznania (Cytadela) — g. 11-18.
Muzeum w Rogalinie — g. 9-15.
Muzeum w Gólcach — g. 10-16.
Muzeum w Kórniku — g. 9-14.

WYSTAWY
Biblioteka Główna UAM (Ratajczaka 38/40) — „Dzieje oręża polskiego” — g. 8-20.
Muzeum Historii Ruchu Robotniczego — „KPP PPR i PZPR w Wielkopolsce” — g. 10-18.
Muzeum Historii m. Poznania — „Józef Struś z Poznania — lekarz i uczonej Odrodzenia” — nieczynne.
Salon ARPO (St. Rynek — Arsen) — „Malarstwo Ireny Zmarzlińskiej-Dziszewskiej” — g. 10-18.
Muzeum Narodowe — „Malarstwo Jacka Malczewskiego” — g. 9-15.
PTF (Paderewskiego 7) — „VIII Ogólnopolska Wystawa Fotografii Przyrodniczej” — g. 10-19.
BWA (Arsenal — St. Rynek) — „Salon Jesienny” — g. 10-18 (do 10.1.1969).
Klub MPiK (Ratajczaka 39) — „Pomnik Powstańców Wielkopolskich 1918-1919 w Poznaniu” w fotografii M. Kucharskiego oraz wystawa Z. Warczygłowy „Malarstwo naiwne” — g. 10-20 (do 4.1.1969).
Klub Handlowca „MERKURY” (pl. Wolności 8) — „Malarstwo R. Skupina — g. 14-18 (do 31 bm.).

RADIO

SOBOTA — PROGRAM I: Fala 1322 m i UKF 66,62 MHz (do g. 17); 7.45 „Błękitna sztafeta”; 8.20 Koncert rozrywkowy; 8.44 Konc. życzeń; 9 Muz. baletowa; 10 „Nasza siostra śmierć” — fragm. pow.; 10.20 Walce J. Straussa; 10.50 „Le karz przypomina”; 11 Muzyka mełodi i piosenek; 11.35 Gra zespołu klarnecistów St. Maciejewskiego; 11.49 „Poznaj swoje dziecko” — gawędy psychologa; 12.10 „Koncert z polonezem”; 13 Fr. Schubert: Sonata a-moll na skrzypce i fortepian; 13.20 Konc. Ork. Mandolinistów; 13.40 „Wiecej, lepiej, taniej”; 14 „Czy znasz tę książkę?”; 14.30 Włoska muz. operowa; 15.05 „Sportowcy wiejszy na start”; 15.20 W różnych rytmach; 15.30 Dla młodzieży szkolnej; „MAK — Magazyn Aktualności Kulturalnych”; 16 „Popołudnie z młodzieżą”; 18 Muzyka na parkiecie; 18.40 Muz. i aktualności; 19.05 „Wiadomości pół żartem, pół serio”; 19.20 „Rozmowa o polityce zagranicznej”; 19.30 „Wędrowniki muzyczne po kraju”; 20.40 „Zgaduj-zgadula”; 22.10 Do tańca zapraszają orkiestry; 22.40 Gra Zespołu J. Miliana; 23.15 Dancing przed północą; 0.10 Konc. życzeń; 0.30 Program nocny z Warszawy.

WIADOMOŚCI: 5, 6, 7, 8, 12.05, 15, 17.55, 20, 23, 24, 1, 2, 2.55.
PROGRAM II: Fala 407 m i UKF 69,74 MHz; 8.05 Po jednej piosence; 8.35 „50 lat niepodległości”; 9 Konc. rozrywkowy; 9.35 „List ze Śląska”; 9.50 Mel. rozrywkowy; 10 Kompozytorzy — dzieciom; 10.25 Teatr PR: „Noc wigilijna” — w o dewil; 11.25 Konc. chopinowski; 12.13 Czas dobrych gospodarzy; 12.25 „Czas ojców” — „Grypa szaleje na Nowej” — fragm. pow.; 13.45 M. Rimski-Korsakow: „Szecheremada” — suita symf.; 14.30 Antygeniarz z kurantem; Planowanie geniuszów”; 14.45 „Błękitna sztafeta”; 15 Gra Zespołu Franka Barbiera; 15.20 „Amatorskie zespoły przed mikrofonem”; 15.45 „Paradoks bliźniąt”; 17.15 Sprawy rzemiosła; 17.30 Grająca szafa; 18.15 Poznańscy kompozytorzy w Arme nii; 18.30 „Świat się przesuwa”; 18.45 Język francuski; 19.07 „Sylwetki piosenkarzy radzieckich”; 19.30 „Matysiakowie”; 20 Gra Poznańska Piętnastka Radiowa; 20.20

6 GŁOS WIELKOPOLSKI AB
28 XII 1968 Nr 307 (7733)

Leszczyńskie PBR przykładem dobrej roboty

Wydańność pracy Przedsiębiorstwa Budownictwa Rolniczego w Lesznie jest najwyższą notowaną w zjednoczeniu i wynosi około 200 000 złotych przerobu na robotnika w skali rocznej.

PBR prowadzące roboty budowlano-montażowe dla rolnictwa również w powiatach: rawickim i częściowo gostyńskim, jako jedno z pierwszych zakładów Leszna — (20 listopada br.) zameldowało o przedterminowej realizacji rocznych zadań produkcyjnych w 100 procentach.

Do ważniejszych obiektów oddanych przez PBR do użytku w br. należy: 14 budynków mieszkalnych o 362 izbach w powiatach: Leszno i Rawicz, jedna agromonówka w Krzycku Wielkim oraz 6 obiektów dla bydła o blisko 800 stanowiskach — w Kłodzie, Garzynie, Tworzankach, Pawłowicach i Robczysku. Oprócz tego pobudowano wiele obiektów pomocniczych: szop, garaży, stacji paliw, stołów, magazynów do nawozów sztucznych.

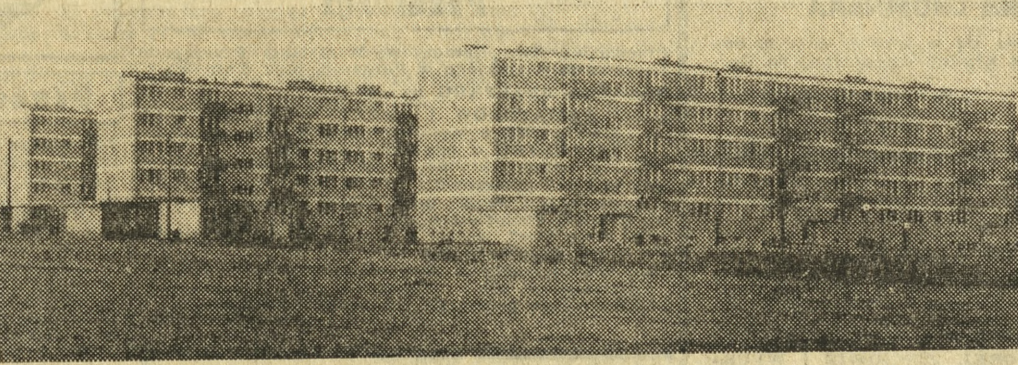
Dzięki pełnej realizacji czynu zjazdowego wartości około 3,5 mln. zł leszczyńskie PBR mogło wykonać poza planem m. in. budowę 1 bloku mieszkalnego (170 izb) na osiedlu Grunwald oraz łaźnię miejską. Ponadto przedsiębiorstwo uczestniczyło w pracach związanych z przygotowywaniem Leszna do XI Szybowcowych Mistrzostw Świata.

Do końca br. załoga Przedsiębiorstwa Budownictwa Rolniczego w Lesznie wykonała dotychczas prace wartości kilku milionów złotych. M. in. przekazała do użytku dwa budynki mieszkalne 15-izbowe w Grzybowie i Żołędnicy (pow. Rawicz). Zgodnie z planem miały one być gotowe w połowie 1969 r.

PBR prowadzi własną wy-

Osiedle Jeziorany w Sremie

Symbolem zmian jakie dla Sremu przyniosła Odlewnia jest piękne osiedle mieszkaniowe, nazywane umownie Osiedle Jeziorany. Pierwsze trzy bloki zamieszkali już nowi lokatorzy. W przyszłej 5-letniej osiedle liczyć będzie około 15 tys. mieszkańców. Powstaną tu obiekty usługowe, szkoły, bursamiedzyszkolna i warsztaty szkolne. Poza szkołą podstawową, powstanie technikum mechaniczno-odlewnicze które będzie kształcić przyszłe kadry dla Odlewni, liceum ogólnokształcące, oraz pawilon handlowo-usługowy. Na zdjęciu: pierwsze bloki Osiedla Jeziorany. (za Fot. — H. Kamza

„Wódz Słońca” — odc. 13 opow.; 20.29 Konc. piosenek i mel. rozrywkowych; 21.31 Recital tygodnia — śpiewa K. Szczepańska; mezzosopran; 22 Mel. rozrywk.; 22.20 „Zespół Dziewiątki”; 22.50 Ułubione walce i tanga; 23.20 Koncert muz. popularnej; 0.10 Konc. życzeń; 0.30 Program nocny z Warszawy.

WIADOMOŚCI: 5.30, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 12.05, 16, 19, 21, 23.50, 1, 2, 2.55.

PROGRAM III: UKF 66,62 MHz; 17.05 Quodlibet — czyli o kto lubi; 17.30 „Podwójne niebezpieczeństwo” — odc. 16 pow.; 17.40 Pięć bluesów; 18 Ekspresem przez świat; 18.05 Na co dzień i od święta — magazyn; 18.20 Klub Grającego Krążka; 19 Czytamy pamiętniki — Charlie Chaplin; 19.15 Radiowe Studio Piosenki; 19.40 Piosenki z „Włoskiego buta”; 20 „Ułopka” w kabarecie K. Krukowskiego; 20.30 Teatr niezapomniany — gawęda; 20.45 Klub Grającego Krążka — wydanie dla fonoamatorów; 21 Przeglądamy can-can; 21.10 Krasnoludki są na świecie — magazyn; 21.50 Boże Narodzenie w twórczości mistrzów; 22.07 Śpiewa Elvis Presley; 22.15 Pow. w wyd. dwujęzycznym — 7 odc. „Zwycięstwa”; 22.45 Tylko po portugalsku; 23 Miniatury poetyckie — groteska 23.05 Muzyka po 23-ciej — w roli głównej Charles Aznavour; 23.50 Śpiewa Nana Mouskouri.

twórną prefabrykatów żelbetonowych. I tutaj załoga zaplanowaną wartość produkcji rocznej wykonała już w 160 procentach.

W realizacji zobowiązań zjazdowych i w przedterminowym wykonaniu rocznych zadań produkcyjnych szczególnie wyróżniły się brigady mularskie: Czesława Dopierały, Kazimierza Dudziaka, Józefa Jankowiaka, Romana Kaczmarka, Czesława Kasprzaka, Ignacego Kruski, Czesława Michalskiego, Henryka Szymaniaka i Czesława Wichlaczka.

Większość wykonywanych budów przez pracowników PBR w Lesznie uzyskuje dobrą ocenę, co wiąże się z nagrodami i premiami dla załogi. Spośród 11 kierowników robot, szczególnie wyróżniają się placówki Lecha Bartoszewskiego, Euzebiusza Śleza i Zygmunta Rydzewicza.

MARCIN RYDLEWICZ

Ciekawa publikacja regionalna 100 lat Banku Spółdzielczego w Kościanie

Książka „Bank Spółdzielczy w Kościanie. Sto lat działalności” stanowi próbę syntetycznej konfrontacji teraźniejszości Banku Spółdzielczego w Kościanie z jego stuletnią przeszłością. Nie przypadkowo więc ukazała się drukiem w li stopadzie br., w przeddzień uroczystych obchodów jubileuszu. Publikacja składa się z pięciu rozdziałów, z których pierwszy („Zarys przemian społeczno-gospodarczych w powiecie kościańskim w latach 1868-1968”) jest raczej wstępem. A oto tematyka i cezuryperyodyzacyjne następnych rozdziałów: II — „Powstanie i rozwój Banku Ludowego” (1868-1917), III — „Działalność Banku Ludowego w okresie międzywojennym” (1918-39), IV — „Okres okupacji hitlerowskiej (1939-45)” i V — „Bank Spółdzielczy w Polsce Ludowej (1945-68)”.

Zachowując syntetyczny charakter pracy, autorzy starali się wysuwać na pierwszy plan podstawowe procesy, występujące w różnych etapach rozwoju życia gospodarczego

W hołdzie dla powstańczego czynu Uroczystości w całej Wielkopolsce

We wszystkich szkołach naszego województwa odbywały się uroczyste akademie, impi z artystyczne i spotkania z weteranami Powstania Wielkopolskiego. Składając wieńce i wianki kwiatów na grobach powstańczych, młodzież powiatu oddała zasłużony hołd b-jownikom o wolność i ojczyznę.

KOŚCIAN

W Szkole Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Starym Bojanowie pow. Kościan odsłonięto tablicę pamiątkową ufundowaną przez Państwowe Gospodarstwo Rolne w Bojanowie. Plaskorzeźba, przedstawiająca dwóch powstańców, wykonana została przez poznańskiego plastyka — Józefa Murlewskiego. Otwarto również wystawę pod hasłem: „Powstanie w Wielkopolsce i na Ziemi Kościańskiej”. Znalazły się na niej pamiątki, fotografie, dokumenty i mapy udostępnione szkole przez powstańców, opracowania, publikacje, oryginały rozkazów bojowych i rękopisy wspomnień weteranów wypożyczone na wystawę przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Kościańskiej oraz prace uczniów, rysunki dzieci, niezwykle pomyślna gazetka klasy VI b, albumy pamiątkowe, książki,

prasa itp. Organizacją wystawy kierowała autorka scenariusza ekspozycji — nauczycielka miejscowej szkoły — Maria Abt.

Podczas uroczystej akademii w kościańskim Liceum Ogólnokształcącym rozegrano finał konkursu pod hasłem „Co wiesz o Powstaniu Wielkopolskim”, którego zwycięzcą został J. Szczepaniak. Delegacja młodzieży złożyła kwiaty i wieńce pod pomnikiem Powstańców Wielkopolskich na cmentarzu w Kościanie.

Młodzież Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Kościanie noszącej imię pierwszego powstańca poległego w walkach o wyzwolenie Poznania — Franciszka Ratajczaka, który urodził się w Świątkach powiatu kościański, złożyła pod pamiątkową tablicą i portretem Franciszka Ratajczaka wianki kwiatów, zaciągając warty honorowe. Podczas akademii wręczono 40 legitymacji członkom ZMS.

GNIEZNO

Obchody 50 rocznicy Powstania Wielkopolskiego w Gnieźnie zainaugurowało wczoraj uroczyste odsłonięcie tablic pamiątkowych przy ul. Jana Sobieskiego i Wrzesińskiej oraz złożenie wieńców pod pomnikiem Powstańców Wielkopolskich na cmentarzu przy ul. Klekowskiej. 31 grudnia 1968 r. nastąpi przemianowanie ul. Niecałej na ul. imienia Jana Cyma sobahaterskiego nauczyciela — powstańca.

Centralnym punktem obchodów 50 rocznicy będzie uroczysta akademie, która odbędzie się 5 stycznia w sali Państwowego Teatru im. Aleksandra Fredry. W dniu tym szkoła nr 4 nosząca imię Powstańców Wielkopolskich otrzyma sztandar ufundowany przez ZBoWiD. Obchody zakończy 12 stycznia 1969 r. marsz młodzieży szlakiem oddziałów powstańczych z Gniezna do Zdziewychy.

***
Powstanie Wielkopolskie obchodził 28 grudnia 1918 r. z chwilą przybycia do miasta delegacji Polskiej Organizacji Wojskowej z Poznania. Po krótkim radzie przybyłych z przedstawicielami miasta zrzucone zostało hasło „do broni”. Powstańcy swe pierwsze uderzenie kierują na koszar, w których znajdował się zapasowy batalion 49 pułku piechoty niemieckiej, liczący około 400 żołnierzy. Niemcy zaskoczeni poddali się prawie bez walki. Niedostatecznie uzbrojeni powstańcy pierwsze kroki skierowali do zbrojowni i do

Pokrótkie z Szamotuł

• Powiatowy Dom Kultury zorganizował wystawę pt. „Węgrzy w fotografii”, która jest wynikiem nawiązania kontaktów z „Ośrodkiem węgierskim” w Warszawie.

• Prezydium PRN zakończył pracowity rok sesją budżetową w dniu 30 bm.

• Lepiej później niż wcale; gdyby jednak nie było łagodnej zimy w grudniu, nie skończono by brukowania drogi przy zbiegu ulic Dworcowej i Wojska Polskiego, (mr)

• Powiatowy Dom Kultury zorganizował wystawę pt. „Węgrzy w fotografii”, która jest wynikiem nawiązania kontaktów z „Ośrodkiem węgierskim” w Warszawie.

• Prezydium PRN zakończył pracowity rok sesją budżetową w dniu 30 bm.
• Lepiej później niż wcale; gdyby jednak nie było łagodnej zimy w grudniu, nie skończono by brukowania drogi przy zbiegu ulic Dworcowej i Wojska Polskiego, (mr)

• Powiatowy Dom Kultury zorganizował wystawę pt. „Węgrzy w fotografii”, która jest wynikiem nawiązania kontaktów z „Ośrodkiem węgierskim” w Warszawie.

magazynu amunicji, gdzie zaopatrzyli się w broń. Następnego dnia zostały zdobyte koszar 12 pułku niemieckich dragonów. Dowództwo niemieckie, widząc swą krytyczną sytuację nie stawiało większego oporu. Koszary zostały zdobyte bez walki. Załoga niemiecka wzięta do niewoli i odesłana do Poznania. Gniezno było wolne.

Idąc z Bydgoszczy niemieckie oddziały „Grenzschutz”, które miały za zadanie wspomóc garnizon gnieźnieński i razem z nim odbić Poznań, na wieść, że Gniezno jest już opanowane przez powstańców zatrzymały się 23 grudnia w odległości 10 km od Gniezna Zdziewychy. Miejscem ich postoju był majątek znanego hakaty — Wendorfa. Powstańcy zaatakowali Niemców jeszcze tego samego dnia wieczorem. Atak nie powiódł się. Nazajutrz wyruszyli do Zdziewychy oddział w sile prawie 600 ludzi. Do natarcia włączyli się oddziały z Klecka i Wrzesni. Po krótkiej, zaciętej walce Niemcy poddali się. Następnie oddziały te wzmocnione oddziałami z Witkowa i Małachowa wyzwały Trzemeszno, Mogilno, Strzelno, Kruśzwice oraz 6 stycznia 1919 r. Inowrocław. (zlk)

„Społecznymi” drogami

Coraz częściej mieszkańcy powiatu szamotulskiego chodzą drogami, które powstały w czynie społecznym. Zgodnie z programem budowy do roku 1975 zostanie oddanych 70 km bitych traktów. Najdłuższe od cinki dróg wybudują gromady: Obrzycko, Pamiątkowo i Wronki. (mr)

odpowiadamy

Maria P. pow. Sroda — Trudno nam podać wszystkie adresy. Radzimy pójść do szkoły lub do biblioteki, tam znajdzie Pani informator ze wszystkimi adresami szkół, o które Pani chodzi. (2872)

Wojciech G. — Powstaniec Wielkopolski. — List Pana przekazujeśmy do Prezydium Rady Narodowej Poznania. (2760)

Michał Raczewicz, Swiebodzin — Aby zostać dziennikarzem, należy mieć dyplom ukończonych wyższych studiów. Następnie należy zapisać się na Studium Dziennikarskie przy Uniwersytecie Warszawskim. (2779)

P. O. Srem — Związek Hodowców Zwierząt Futerkowych mieści się w Poznaniu ul. Mickiewicza 33. (2741)

Kto widział?

18 grudnia 1968 r. około godz. 20 w miejscowości Podstolice pow. Września dwie osoby prowadzące szosą rowery potrącone zostały przez pojazd mechaniczny.

Osoby będące świadkami powyższego wypadku proszone są o zgłoszenie się osobiście, pisemnie lub telefonicznie w KP MO we Wrzesni lub w najbliższej jednostce MO.

21 grudnia 1968 r. około godz. 19.30 w miejscowości Jastrzębniki na trasie Chocz — Kalisz potrącona została osoba piesza przez pojazd mechaniczny.

Osoby będące świadkami powyższego wypadku proszone są o zgłoszenie się osobiście, pisemnie lub telefonicznie w KMIP MO w Kaliszu lub w najbliższej jednostce MO. (na)

WYPADKI tygodnia

W Chelmie (pow. Koło) utopiła się kilkunastoletnia Grażyna Z. Przyczyną wypadku było zalamanie się tafl lodowej (na rzece), na której szła dziewczynka.

W Bninie (pow. Srem) rowerzysta Stefan L. został najechany przez samochód marki „Zuk” (kierowca: Roman J.). Rowerzysta poniósł śmierć na miejscu.

— „Hasło” — polski film TV z cyklu: „Stawka większa niż życie”; 12 — Dziennik; 12.10 — Melodie na dzień dobry — gra Orkiestra TV Katowice pod dyr. Ireneusza Wikarka; 12.30 — Teleferie — „Gość ze Smokolandii”; 12.50 — „Okularnik” — film prod. polskiej; 13.05 — „Świat Woostera” — film prod. ang.; 13.35 — Muzyka — wspólny język narodów — Juliusz Burski (Wrocław); 14.15 — Jeszcze raz „Flip i Flap” — film arch. produkcji USA; 14.55 — Przemiany — magazyn Red. Wiskiej; 15.25 — Niko Pirosmannszwili — rep. filmowy; 15.50 — Dla dzieci — „Obrazki z wystawy” — widowisko baletowe. Muzyka — Modest Muzowski. Libreto — Andrzej Zukowski. Tańczą uczniowie Państwowej Średniej Szkoły Baletowej; 16.30 — „Polacy na frontach II wojny światowej”; 17.10 — Recital Bolesława Gromnickiego; 17.40 — „Zaginione witraże” — rep. filmowy; 18.10 — „Uzisko” — opera — muzyka — T. Paciorekiewicz. Libreto — Zbigniew Kopalko; 18.45 — Film krótkometrażowy; 19 — Rozmowy o książkach; 19.20 — Dobranoc i dziennik; 20.05 — „Rancho w dolinie” — film, fab. prod. USA (western); 21.40 — Nie dziel sportowa; 22 — „Wojciecha Bogusławskiego mimika czyli nauka sztuki scenicznej”.

TV zastrzega prawo zmian w programie.